

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

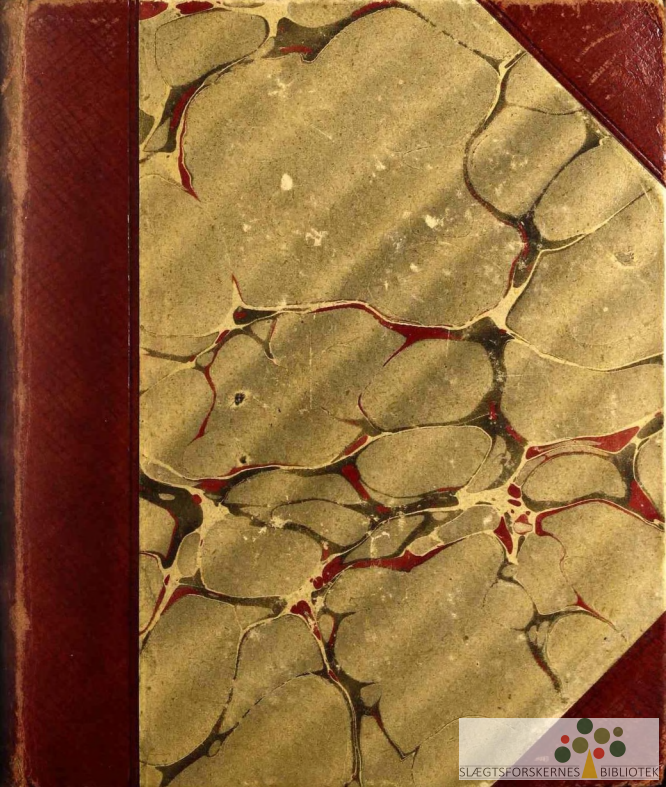
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

J. Chr. Hedegaard's
Reise fra Kiøbenhavn til Weile
Anno 1796.

++

Paany udgivet med Indledning
og Oplysninger af
Julius Clausen.

København og Kristiania
Gyldendal'ske Boghandel, Nordisk Forlag.
1918.

Denne Bog er fremstillet i 450 Exemplarer
i H. S. Thieles Bogtrykkeri paa Papir
fra van Gelber Zonens Fabriker.
Omslagstegning af K. Kongstad.

Nr.

H. S. Thieles Bogtrykkeri. Kjøbenhavn.

Lystrejserne er det 18. Aarhundredes Opfindelse. Kun de store Opdagere og Verdensomsejlere vovede sig ud paa de lange Rejser; og de kortere, men alligevel nok saa langvarige (en Rejse fra Hamborg til Paris krævede med hurtigste Fart henimod 14 Dage) foretog de tidligere Slægtled blot, naar den haarde Nødvendighed krævede det. Deres Fantasi og Oplevelseslyst blev tilfredsstillet ved Rejsebeskrivelserne, som i Hundredaaret c. 1650—1750 havde sin gyldneste Tid.

Men i det 18. Aarhundrede opdager Menneskene baade Naturen og deres eget bankende Hjerte. De bliver sig bevidst, at den store vide Verden har Bud til dem. Rousseau med hans Forkyndelse af Naturevangeliet, hans Trang til at give et bespændt Hjertes Følelser Luft gennem Taarer, nævnes almindelig som Foregangsmanden for denne nye Fantasiens og Følelsernes Tidsalder. Han er det

VI

ogsaa for saa vidt som han viser hen til det herlige Schweizerland som en Naturens uplumrede Kilde; men selvfølgelig har de Strømninger, hvis Apostel han bliver, krydset gennem Tidens Bølger, før de fik sit Udtryk i hans Poesis Fossefald.

Menneskenes Børn vil se sig ud. De vil ikke nøjes med at lære af hvad de ser, de vil ogsaa lære at føle hvad de ser. Og dermed har vi Overgangen fra den objektive til den subjektive Rejsebeskrivelse. Det er ikke længere de nøgne Fakta, men deres Afspejling i den Rejsendes Sind, som interesserer.

Den typiske Bog for denne Betragtning af Rejselivet er Yoricks *•Sentimal journey•*. Bogen udkom i London 1762; under Pseudonymen Yorick skjulte sig Laur. Sterne. Rejsen gik kun fra det sydligste England over Kanalen til det nordligste Frankrig. Det var da ikke selve Rejsen ad velkendte Veje, som skabte denne Bog en enestaaende Succes; det var ikke de ydre, men de indre Oplevelser, den gav Anledning til, som greb Læseren. Ved Siden af dens Humor og ret elegante Stil, som man stadlg kan fornøje sig over, vil en moderne Læser jo nok finde, at det er en skruet,

skabagtig, og sentimal Bog. Men sentimental — fuld af Føleri mere end af Følelse — lovede den jo ogsaa paa selve Titelbladet at være. Den gjorde saa megen Lykke og fandt saa mange Efterlignere, fordi den faldt sammen med Tidens Smag eller vel snarere gav Luft for denne. Brydningen mellem den let pludrende og causerende Stil, som Rokokoen havde gjort conventionel, og Hjærtets Udbrud, var ejendommelig; her var en Kontrast mellem det tillærte og det oplevede, som følte pikant. Thi tværs gennem Skolemesteri og Pedanteri havde Menneskene, d. v. s. de fremadskredne, som lyttede til Tidens Røster, opdaget, at de selv havde et Hjærte. Hvad der kunde møde paa en saadan Rejse, den være aldrig saa kort, kunde netop gennem den lille og tilfældige Oplevelse vise, at der slog et Hjærte i Ens Bryst. Og det blev til et Smil gennem Taarer.

Sternes *•Sentimental Journey•* blev en Modebog. Baggesen og Ewald kopierede dens Tone og Stil; Ewald i sin *Levnetsbeskrivelse*, Baggesen i *•Labyrinthen•*. Det er næppe almindelig erkendt, hvor lidt original Baggesens berømte Rejsebeskrivelse er. Selv det berømte Indledningskapitel

VIII

om hans Pas-Trængsler, foruden mange andre Episoder og Træk, har han laant fra Sterne; hvad selvfølgelig ikke forringer •Labyrinthen•s høje Stilling i dansk Litteratur som et stilistisk Mesterstykke og litterært Jonglørspil.

Men ogsaa andre end Baggesen havde med Fortryllelse læst Sternes Bog, og deriblandt den Mand, hvis her paany udgivne Reisebeskrivelse, ogsaa var en Frugt af dens Læsning.

Johan Christian Hedegaard var hans Navn. I Odense var han født 21. Februar 1762, Søn af en dygtig Jurist, Birkedommer og Birkeskriver ved Rytterdistriktet i Fyen, Christian Ditlev Hedegaard, en Mand, der kunde fremvise en juridisk Dokortitel, hvad som bekendt ikke alle Datidens Birkedommere, der ofte ordineredes fra Lakajstanden, formaaede. Til Søn stod Drengens Hu. Han siger selv i sin Rejseskildring, at han aldrig besøgte en offentlig Skole. Søkadet blev han, men hvad end Grunden kan have været, han opgav Søn og blev ansat som Cancellist i det kgl. Generalitets- og Commissariats-Collegies Depeche-Contoir, hvor han avancerede i 1789 til hvad vi nu vilde kalde Fuldmægtig i Krigsministeriet.

Hedegaard har været en opvakt Natur med Lyst til at læse og Lyst til at skrive. Til Datidens Tidsskrifter, baade »Minerva«, »Tilskueren«, »Journal for Politik« m. fl. har han leveret mange mindre Bidrag, Bearbejdelser, Oversættelser, Smaavers, undertiden under Navn, undertiden anonymt. Han hørte med til den litterære Klike; Redaktører og Boghandlere var hans Omgang.

Saaledes var han ogsaa Bidragyder til Boghandler Simon Poulsens Tidsskrift »Iris og Hebe«, og i Hefterne for November 1796 og Januar til April 1797 offentliggjorde Hedegaard her sit »Fragment af en Reisebeskrivelse«.

Rejsen gaar kun fra Kjøbenhavn til Veile. Men Hedegaard, og forøvrigt hans Læser ogsaa, er klar over, at det ikke kommer an paa Længden. Man kan opleve en Mængde paa en Rejse, som kan gaa til Spidsen af Amager, siger Hedegaard — og H. C. Andersens »Fodrejse fra Holmens Kanal til Sydspidsen af Amager«, omtrent 30 Aar senere, var da paa sin Vis ogsaa en saadan »følelsesfuld« Rejse.

Hvorom alting er — Johan Chr. Hedegaards Rejsebeskrivelse er en af de mest yndefulde Af-

X

læggere af den Sterneske Rejsepoesi og kan godt taale en Sammenligning med Baggesens »Labyrinth«, vel ikke i Fantasiens Højdespring og i Stilens Frodighed, men i den muntre, slentrende, lunerige, ægte danske Tone, som udmærker Bogen. Snart ironisk slentrende over en pudsigt Rejseoplevelse, snart vemodsfuld beskuende, i Erindringen om en Barndomsoplevelse.

En baade karakteristisk og særdeles behagelig Bog er Hedegaards Rejsebeskrivelse. Det syntes nok ogsaa Adskillige blandt Samtiden, thi Bogtrykker Andr. Seldelin fandt sin Regning ved med Forfatterens Billigelse at optrykke og udgive den særskilt som en lille Sedez. Hedegaard havde til dette Særtryk føjet nogle Slutningskapitler, som ikke fandtes i »Iris og Hebe«, og det er denne Udgave af 1799, der med Undtagelse af et enkelt Bibliotheksexemplar synes ganske forsvundet fra Jordens Overflade — hvad det lille Format utvivlsomt har bidraget til — som er lagt til Grund for nærværende.

Den udgives paany, fordi den i Virkeligheden er en yndefuld og henrivende lille Bog, som det lønner sig at læse, og fordi den bringer Bud fra Re-

volutionen i Rejsebeskrivelsernes Tidsalder — en Revolution, som satte dybe Spor, thi (bortset fra videnskabelige Forskninger) er jo ogsaa nu enhver Rejsebeskrivelse saa at sige en *•følsom Rejse•*.

Om Hedegaards Liv iøvrigt kun dette, at han regelmæssigt fortsatte ad Embedsstigen, blev Departementschef 1805, Etatsraad 1815, tog sin Afsked 1819 og henlevede sit Otium i Kongens Lyngby til sin Død 1831.

Bedst kendt er han maaske som den praktiske Udgiver af *•Rescripter, Resolutioner, m. m. Land-Militair-Etaten* betræffende (fra 1670—1813)•; men ved Siden af udfoldede han en ret stor Virksomhed som Oversætter, bearbejdede — særlig fra Engelsk — adskillige Børnebøger, og udgav en engelsk og italiensk kortfattet Sproglære.

Men at han har været en Mand med Humør og Gemyt, viser hans Rejse fra Kjøbenhavn til Veile anno 1796.

Samtiden erkendte ogsaa dette. I *•Kjøbenhavns Lærde Efterretninger for 1799•* anmeldte C. L. Sander den med disse Ord: *•Denne nydelige og nydelig trykte lille Bog vil vist læses med Fornøjelse af Alle, der hverken ved alvorlige Sysler*

XII

og Bekymringer forhindres fra at sætte Pris paa let og uskyldig Spøg. Selv den strænge Konstdommer, som hist og her maatte vrage enkelte trivielle Steder, eller i det Hele opdage en (vist ikke uheldig) Efterligning af Yoricks *•Sentimental journey•*, vil dog afvæbnes ved denne synderlige Naivetet, ved denne Tone af hjertelig Godhed, der hersker helt igjennem. Sligt et Arbejde, der ej gjør Krav paa en høj Rang i Litteraturen, synes bedst belønnet, naar en og anden godmodig Læser deraf lærer at kjende og elske den Reisende selv, som ufrivilligen og forsætligen har skildret sig med elskværdig Oprigtighed. •

Hver Djævel regjerer sin Tid. — En Tid ere Rejsebeskrivelser i Moden, og nu læser alle Mennesker Rejsebeskrivelser, og det lige fra Excellencen til Excellencens Hr. Tjener. En anden Tid er den sære Roman = Lektüre Dagens Kjøphest, og strax ere alle Mennesker færdige til at ride sig deres Smule Forstand itu paa denne Kjøphest. Dette gaaer endda saa nogenlunde an, men naar den philosophiske Periode herfter, da foregaaer der mange ravgale Ting. Nu vil selve de naabige Fruer og Madamer kantiere, og Gud hjælpe da de stakkels Mænd, naar de, foruden andre Plager, skal høre paa deres Egtefællers Kategorier. — Hvad der nu er i Moden, veed jeg ikke, dog troer jeg, at Rejsebeskrivelser endnu ikke saa ganske have tabt sig. Denne Tanke, og den tilsvarende Forestilling, at see mit Arbejde trykt, har bevæget mig til at ubarbejde sliq en Ting. — Hvor gjælder da Rejien hen, spørger du? — Fra Kjøben =

havn til en lille Smule ind i Sydernes Land. — Derjom jeg ikke var overbeviist om, at du har den Grundsætning tilfældes med Horats: nil admirare, saa kunde jeg let befrygte, at du traal paa dit Smile-Baad, ved at høre mig snakke om en Rejse til Syderne; men jeg veed, du gjør det ikke. Min Rejsebeskrivelse kan saamænd ogsaa blive ganske valter; den har i det mindste dette forud, for mangen anden af dens højsøgnefulde Brødre, at dens Forfatter virkelig har gjort Rejsen, og ikke, som Hr. de la Porte sat ved sin Pult, og i en og samme Time besøgt Chineserne og Islænderne. Heller ikke agter jeg, kjære N., at binde dig noget paa Vermet. Nej, Sandhed er min Gubinde; hendes Alter er mig helligt, jeg skal aldrig vige derfra.

See! dette var da saa omtrent en Indledning til mit vigtige Værk, som jeg agter at udgive hefteviis, thi jeg har ikke Taalmodighed at opsætte Trykningen, til det Hele bliver færdigt; og maastee stikker der ogsaa nogle merkantile Speculationer under denne Ildstumpning.

Seg vil da allerførst lade dig vide, at jeg ikke har rejst til Fods: — jeg veed meget vel, at denne Maade er den rigtigste for det spekulerende Hoved, og giver

ogsaa meest Celebritet; men det første vil jeg ikke gjøre mig Umage for at kalbes; og det sidste gaaer jeg maastee ikke saa gandske glip af, da det ventelig vil blive noget saa forunderligt Tøj, jeg kommer frem med, at min Underlighed kan gjøre mig berømt.

Jeg veed ogsaa, at af disse Rejser til Bogens gemeenligen ikke frembringes andet end de saa kaldte Durchflüge, men, Herre Gud! det er dog ogsaa noget. Hvo der har et svagt Hoved, som jeg, staaer ved Fodrejserne desuden Fare for at ekspekulere sig, naar man idelig maae anspænde Tanken ved hvert mødende Objekt.

Hvis derimod et Par raske Heste, (og det ere de sjællandske i Almindelighed) bringe en i Hu og Hast fra en Station til en anden, ja saa har Sjælen Lejlighed til ved Hvile at samle Kræfter paa Bognen.

For nu at være ret fuldstændig, vil jeg endog fortælle dig Ting, som foregik førend Rejsen. Jeg var ikke enig med mig selv, om jeg skulde tage Touren over Rallundborg; da det randt mig i Tanker, at jeg for mange Aar siden var raget i et slemt Klammerie med Fru Juno; da hun nu, som bekjendt er for Jupiter og Menneſter, har en god Sukom-

melse, er hevnjerrig, som de fleste hendes Søstre, og har en mægtig Indflydelse paa Hr. Wolus, saa turde jeg ikke begive mig paa det Peerpaarske Farvand, hvor hun kunde have Lejlighed til at drille mig.

Fra Corsøer til Nyeborg er ikke saa langt, tænkte jeg, der faaer Hr. Langballe nok Bugt med hende, og nu — bestilte jeg, (det var Løverbag) en Bogn paa Rullen til Roeskilde, at møde for mit Huus, Søndag Morgen Kl. 4. —

Bognen indfandt sig rigtig nok til rette Tid; men (der skal altid være noget i Vejen for os Mennesker) min Rejse=Compagnon (jeg har glemt at sige Dig, jeg havde en) indfandt sig ikke. Da jeg, til min egen Roes at sige, er meget præcis, saa fordrer jeg, andre ogsaa skal være det, og naar de ikke er det, ærgrer jeg mig. Tænk da, hvor jeg var bister indtil Klokken slog sex, da min Compagnon kom; han saae, jeg var stødt for Hovedet, men gav min Brede Assignation paa sin Tjener, som havde vækket ham for sildig. Det er mig noget ubiøst at presentere slike Anviisninger til sliq Accept, og jeg slog Tingen i Glemmebogen.

Jeg er en gift Mand, og hvo der er gift, kan ikke

ſaa let rejſe bort, ſom andre Menneſter, der ej ere gifte. Jeg vil ikke engang tale om Huſets fornødne Arrangering &c.; nej; jeg mener, naar endog alting er færdigt og Kufferten paa Bognen, ſaa maae der endnu kyſſes adſkillige Gange, og adſkillige Forſikringer gives om kjerlig Erindring under Fra-værelſen.

Dette kom da ogsaa iſtand og jeg rullede afſted.

De Herrer Rejſende, ſom rejſe for at udgive en Rejſebefriſe, ere dog ſandeligen at beklage, naar de ikke ſtøde paa et eller andet Eventyr, ſom kan fylde deres Blade, og de ere i ſaa Fald ikke at for-tænke, om de tage deres Tilflugt til Büſching eller en anden god ærlig Mand, og lade os vide Højden og Bredden af hver Bye, de paſſerer igjennem. De kan da endeligen ogsaa fortælle os noget om Bejr-liget, Binden, og iſær om det kjerne Segs Befin-bende.

Jeg ſad nu i Noes Kilde, tog min Dagbog op af Lommen, men var heel forlegen, hvad jeg ſkulde fylde den med. At jeg var kommen heelſkindet, uden at vælte, bidhen, ja det kunde jeg ſagtens begynde med, og i den Anledning gjøre vor General=Bej=Commiſſion en Compliment for de herlige Lande=

veje, den sørger for. Jeg kunde ogsaa skrive noget statistiskt om Byens Forfatning og Handel, thi jeg var inde hos en Kjøbmand, for at faae mig et Pund Røgtobak; men det vilde jeg nu ikke. Nej, tænkte jeg, bliv heller ved det, der ligger lige for Næsen af dig; Du sidder jo i Brindsen; nyder jo din Bouillon i Brindsen, bestiller jo din Vogn i Brindsen, snakker jo med mange Slags Folk i Brindsen; du kan jo da ogsaa skrive om Brindsen.

Jeg er ikke af det Slags Mennesker, som, naar de stige af Vognen, strax raabe: lad mig faae et Bærelse for mig selv. Nej, jeg er paa Rejser meget selskabelig. Vel at mærke paa Rejser, thi naar jeg er hjemme, er jeg just ikke saa meget for at være i en alt for stor Brimmel. Dette kommer maaskee af, at da er man stundom forbunden til, i det mindste nogle Timer, at blive i denne Brimmel, men paa et Vertshuus kan jeg slippe bort fra den, hvilket Djeblit mig lyst; og Frihed er dog en herlig Ting.

Jeg befandt mig altsaa for det meste i den saa kaldte Skjænkstue.

Naar jeg kommer ind i et Bærelse, lader jeg gjerne mine Djne løbe rundt omkring, thi under-

tiden kan en ringe Ting, f. Ex. et paa Bæggen hængende Kobber, en Snustobaksbaase &c. gjøre mig bekendt med Huusfolkens Esprit, Smag og Tone.

Jeg fandt her paa det store Bord adskillige Avijer, Blet og Striverpen. Dette er en meget fornustig Mode; det er ikke alle Rejsende, som forsyne deres Kommer med en eller anden Bog, hvormed de kan forslaae det Mellemrum, fra de komme, indtil Gaardskarlen indfinder sig, for at faae Oldermandspenge, og lader vide, Herren kan tænke videre frem.

Da jeg var sulten, saa tænkte jeg mere paa det forestaaende Middagsmaaltid, end paa Avisbordet.

Man befinder sig, som Du veed kjere K., meget godt i Prindsen; min Compagnon og jeg gif altsaa med Fornøjelse til vor Suppe.

Naar jeg er paa Rejsen, da troer jeg at være i Slægtskab med alle mødende Mennesker; og at være i meget nær Familie, især med de Personer, som tage samme Tour, som jeg; træffer man nu oven i Kjøbet sammen med en halv Bekjendter, saa bliver han strax en heel Bekjendter af os. —

Med al dette Slægtskab og Svogerkskab, maae

man dog være yderlig vaersom, i Henseende til hvad man bringer paa Tale.

Det forstaaer sig, at en Lavater, og alle, som ere skarptseende a la Lavater, ved et halvt Øjeblik kan kjende den Mand, til hvilken man sikkert kan sige, "den, der sidder der henne, er en Slyngel," om det endog var Personens egen Broder. Men da jeg ikke er slyg en Seebroder, saa udsender jeg gjerne først mine Følehorn, og lader Overgangen fra generalia til non generalia stee pianissimo.

En Kaffe drikkende Søde. Vil Herren til Hamborg?

Jeg. Nej, til Byland.

Søden. Saa! saa! rejser Herren ene?

Jeg. Selv anden.

Søden. Kunde vi ikke gjøre Compagnie sammen til Fjhn?

Jeg. Nej! Vi kan ikke være saa mange paa een Bogn.

Søden. Vi kan give Postillonon brav Drikkepenge, saa gaaer det maaskee an, og vi spare meget herved, (glad) vi spare meget.

Jeg. Men vi komme til at sidde umageligt.

Søden. Maae jeg gaae ud at see, om Deres

Bogn er kommen? Jeg kan see, Herren tillader, jeg maa kjøre med Dem.

Det har altid været en af mine Grundsætninger, at gjøre Folk glade, hvor jeg kunde nogenlunde gjøre det. Vel sandt, tænkte jeg, denne Israelit er en bekjendt rig Mand; som nu rejser i Handels-Affairer, hvorved han maaske profiterer nogle tusinde Daler, men de faa Dalere, han kan spare ved at kjøre med os, ligger ham nu saa meget paa Hjertet; jeg besluttede altsaa, ikke at have noget imod hans Selskab, naar han kunde blive enig med Postillonen, og faae min Compagnons Tilladelse. —

Som det sig sømmer,
Min Flaske jeg tømmer
Til jeg en Flue ej mere nu seer,

saaledes løb en Stemme fra næste Værelse, og strax svarede en anden:

Til Byen, saa glade
Vi ride tilbage;
Vore elskede Piger, de vente os der.

Det var et Selskab af unge stindburede Herrer fra Kjøbenhavn, som af Trang til Forandring var

redet til Koeskibe, for der, paa deres Viis, at moere dem nogle Timer.

Vore Philosopher søge at luttre og forædle Moralprincippet, og deri handle de got og kloveligen. Kan de end ikke udvirke, at vi opnaae det Fuldkommenheds Ideal, som de nu engang har sat sig i Hovedet, saa kan de maastee dog bringe os det nærmere og nærmere; og det er Tak værd. Skun frygter jeg for, at de ikke vil indrømme os den fornødne Portion af Sandselighed; og at nogle af dem, ved at ville forjage al Interesse fra vore Handlinger, gjøre os til noget, jeg veed ikke hvad. —

Vi søge alle efter Lyksalighed; nogle gaae, nogle trave, og nogle, som ovennævnte Herrer, galopere efter den.

Jeg er og bliver enig med Helvetius, at vi Mennesker kjende ingen anden Drivejær, end Interesse; og den høje Værdie, jeg sætter paa et Menneske, forringes ikke herved. Der gives mange Grader i Interesse, og hvo kan bestemme, hvor mange der ere fra den meest nedrige til den meest æble?

Jeg var just i Begreb med at anstille en Sammenligning imellem Jødens og disse Herrer's nær-

værende Interesse, da den første kom tilbage, ganske nedslagen, fordi den ubarmhjertige Postillon af bare Barmhjertighed over sine Heste ikke vilde indlade sig i nogen Afford.

Min Postillon maae være en honet Karl, tænkte jeg, det er en Sjeldenhed, at disse Mennesker ikke bortpidske al Følelse baade hos deres stakkels Heste, og hos dem selv.

Hejsa! raabte en Opvarterste, der kommer et fornemt Herstab. Det var Mijs**, som jeg havde seet i Koeslibekroe, og som først nu naaede Prindsen.

Jeg har observeret, at der i mange philosophiske Afhandlinger iagttages en meget stor Uordentlighed; man kan egentligen ikke sige, hvilket der burde staae først, hvilket i Midten, og hvilket i Slutningen. Denne Skik er ikke saa gal; den paalægger ikke Forfatteren saa mange Baand, som ellers vilde indskrænke ham; og stundom anseer man da de største Urigtigheeder for Rigtigheeder, fordi man ikke kan trække dem ud af det Virvar, hvori de ere indviklede.

Kan dette holdes Veteraner tilgode, saa kan det sagtens holdes mig, als ein angehender Skribent, tilgode. — Ingen fortryde da paa, at vi,

efterat være avanceret fire — nu retrogradere tvende Miil. — Til Søes er det jo heller ikke usædvanligt, at man for at komme een Miil frem, maae krydse tre a fire omkring.

At rejse fire Miil i et Kjøreevel er vel meget. Det er derfor en god Indretning, at man i Almindelighed ved hver anden Mil støder paa et Bedested. Jeg gif da ind i Kroen, og forefandt et temmeligt stort frokostrende Selskab.

Jeg havde gjerne flaaet mig til det; men af Frygt for at blive anseet, enten for nysgjerrig eller paa-trængende, gif jeg ind i et affides Bærelse. Jeg tog min Ring Pear i Haanden, og da jeg var kommen til det Sted, hvor Cordelia siger:

Good my Lord

You have begot me, bred me, lov'd me.

I return those duties back as are right fit.

Obeys you, love you, and most honour you.

See! da holdt der en Karet for Døren; og inden jeg vidste af det, stod der i Stuen hos mig et Fruentimmer. En ubeskrivelig Ynde og Goblidenhed fremviste sig i hvert Træk. Man kunde sige med Digteren:

"See her hvad Ild, hvad Aand i hver en Mine!" —

Saa her havde Naturen skrevet en tydelig Saand.

— Det er underligt nok, man kan see hundrede og atter hundrede Mennesker, uden at vide, hvad man skal gjøre af dem; og denne Pige, (det saae man ved første Øjeblik) var upaatviveligen den ovennævnte Cordelia.

Skjønhed, forenet med Ynde, er uimodstaaelig, og Gud hjælpe det Menneske, som ikke føler mere ved Siden af en Patona end ved Siden af en Kantippe.

Ikke at tale til hende, var mig en Umuelighed.

Seg. De skal formodentligen gjøre en lang Rejse, siden De er saa forsynet med Kufferter?

Hun. Til Lybfland, for at besøge en Slægtning; og De?

Seg. Til Sylland, for at samles nogle saa Dage med en Ven.

Hun. Saa have vi det tilfældes, at vi begge

rejse i et behageligt Værende. Men jeg frygter, vi (hun rejste i Selskab med sin Tante og Broder) forstyrre Dem i Deres Læsning.

Jeg. Ingenlunde! jeg kunde aldrig afbrydes paa en mere behagelig Maade. Det er desuden min Livdigter Shakespear; jeg har studeret ham saa ofte, at jeg næsten veed ham udenad; og paa Bedesteder — — —

Hun. Shakespear! Det er netop ogsaa min Mand; jeg skylder ham mangen glad Time. Det er en Lektüre, som aldrig giver Bæmmelse; det er sund Kraftsuppe. — Gaaer De over Bøstet i Morgen?

Dette Spørgsmaal, i dette Øjeblik, var mig overmaade kjærkomment. Det maatte jo absolut sige saa meget: det var mig ikke imod, om jeg fik Dig til Selskab paa Vandet. —

Du maae nu trække paa Næsen, saa meget Du vil kjere N.; og skjælde saa meget Du vil paa det evige Egoisterie. Du faaer det dog ikke udryddet. —

Det var da denne Miss**, som arriverede til Brindsen, da Søden stød og klappede mig paa

Skuldrene, for at jeg skulde anvende flere Overtalelses Gaver hos Postillon.

Du kan let forestille Dig, at jeg langt hellere vilde hjælpe den smukke Miss** af Vognen, end staae og vrøvle med en Søde.

Let, som en Zephyr, sprang hun ud; Broderen bestilte strax Forspændshestene og Middagsmad; og indbød mig at tage Deel i det sidste. Jeg vilde gjerne have foretaget en Tacapo, men da jeg hørte Klokken staae to, og adderede de Mil, jeg endnu havde for mig, inden jeg naaede Corsøer, saa maatte jeg i Hu og Hast klarere min Regning, og sætte mig paa Vognen.

Du forundrer Dig, kjære K., at jeg forlader Koeskilde, uden at melde Dig noget om Byens Seeværdigheder; s. Ex. de kongelige Begravelser; den berømte Kilde; Udsigten til Sfejorden; Byens Lærde &c.; men Begravelser besøger jeg aldrig, Vand drikker jeg sjælden, og Sfejorden er nyligen saa herligen beskrevet af Dr. Wolff, at min Beskrivelse vilde stikke alt for slemt af mod hiin. Jeg kunde rigtig nok, som saa mange af mine Brødre, stjæle en klæffelig Portion; og det gjorde jeg ogsaa gjerne, men Ulykken er, at hiin Rejse er endnu i

saa friskt et Minde, at Lyberiet blev alt for aabenbare. Hvad derimod en Byes Lærde angaaer, da bør vist nok enhver kultiveret Rejsende, ikke forbi-gaae dem med Tausshed.

Det gaaer hermed, som med de saa kaldte Re-verberer; Metalspladen slaaer Lyset tilbage, og man faaer selv Glæds ved et Gjenstik.

Denne Tanke faldt mig ogsaa ind, da jeg endeligen var kommen paa Bognen.

Feg. Hør Svoger, er Du bekjendt her i Byen?

Postillonen. Ja, det troer jeg, jeg tjener hos Borgemeesteren.

Feg. Her er vel mange lærde Folk, helst siden Byen er saa nær Kjøbenhavn, og har en latinsk Skole.

Postill. Ja vi har mange grumme lærde Folk, der er nu for Exempel Hr. A. og Hr. B.

Feg. Skal vi kjøre forbi de Huse, hvor disse Herrer boe?

Postill. Ja tæt forbi Hr. A.

Feg. Saa hold stille, naar du kommer for Døren.

Postill. Vil Herren da staa af?

Jeg. Nej! Du kan ikke begribe, hvad jeg egentlig vil. Du skal blot holde stille, jeg bliver siddende paa Bognen, og vil blot betragte Huset.

Postill. Nej! Er det Herren om at gjøre at see smukke Huse; saa vil jeg hellere kjøre omkring i en anden Gade og holde stille hos***

Jeg. Dumrian! Det er mig om at gjøre, ikke at see smukke Bygninger; men berømte Lærdes Bøliger — kjør til.

Tur! tur! sagde min Svoger, da vi vare komne lidt op i Gaden, og nu stod Hestene stille.

Jeg fik min Lorgnette og min Dagbog op afommen.

Huset er lavt; Bøger ligge opstabilede i Binduet; der er lavt i Værelserne; — der staar en Natlampe paa Bordet, Hr. A. arbejder altsaa om Natten; — der sidder et smukt Fruentimmer henne i Krogen og spiser. Det maae være Hr. A.s fortræffelige, huuslige Kone. Der ligger en Tobakspibe; Hr. A. røger altsaa Tobak; men see! nu kom den Lærde selv frem, for at erfare, om der var gaaet Bræk paa Bognen, siden jeg holdt stille for hans Dør.

Jeg underrettede ham om Aarsagen; at jeg nødig

B

vilde forlade Byen, uden at have aflagt et Besøg hos een af Byens Lærde; men da Klokken allerede var halv tre, og jeg endnu skulde til Corsøer, saa maatte jeg lade mig nøje med, at aflægge et Besøg hos en af de Lærdes Huse. — Jeg noterede ovenstaaende med min Pjant, samt at Hr. A. har en Orne-Næse, er af maadelig Statue, har spillende Djne, er meget omgjængelig ic.; og nu bad jeg Postillonen at tænke paa Kingsted.

Andet Kapitel.

Hvor vi dog ofte gaae i Laaget! Først nu opdager jeg, ikke endnu at have ladet falde et Ord, hvoraf du, min kjere M. kan slutte dig til i hvilket Aar, min Rejse gik for sig. Det er dog høist nødvendigt, at Læseren ikke er uvidende om slikt. Et Lands, en Byes, et Vertshuses Sæder og Skikke kan undergaae en total Forandring paa et Aar; naar man altsaa veed Tiden, da Handlingen foregaaer, da kan man bedre sammenligne det ene med

det andet. Dernæst kan du ogsaa forekaste mig, at jeg ikke tilstæder dig nogen Hvilepunkt, da jeg dog selv har taget mig afstillelige paa Vejen.

Det sidste har jeg allerede raadet Bob paa, ved at sætte andet Kapitel, og hvad det første angaaer, skal din tillabelige Nysgjerrighed strax blive tilfredsstillet.

Køestilde Bomsfied den 17 Junii 1796.
— Klodden 3 Estermiddag.

Saa, naar du først kommer til Sorøe, tænkte jeg, saa har du ej nødig at mangle Materie. I det Øjeblik, du ruller forbi Indkjørselen til Akademiet, vil der indstrømme paa dig en artig Hoben akademiske Ideer. Du kan herved ogsaa faae den bedste Lejlighed til at sige noget om det norske Akademie. — Dog nej, du skal ikke gjøre det, thi holder du med dem, som vil have et norsk Akademie, saa faaer du dem til Fjender, som intet Akademie vil have o. s. v.; og imellem dem kunde være Professorens, og Professorens er ikke saa lette at bibe med; thi de ere stærke i Syllogismer; — men indtil jeg kommer til Sorøe, hvad skal jeg da foretage mig? So! jeg har en herlig Imagination, jeg vil

sidde og moere mig med at forestille mig, hvad der
 nu foregaaer i Kjøbenhavn, medens jeg kjører paa
 Landevejen. Min Ven Sekretaire S***. gaaer i
 Klubben paa Bimmelskafet og spiller Billard. P**.
 sover Middagssovn. I*. er i Holmens Kirke for
 at høre den fortræffelige Hjort; dog hvor kan jeg
 fortælle alle mine Forestillinger; jeg blev saa for-
 dybet i dem, at jeg næsten ikke vidste, hvor jeg
 egentligen var; — endelig begyndte min Postillon.

Skjøn Mette, saa yndig en Pige hun er,
 Og aldrig, som hende, jeg nogen faaer hjer;
 Thi naar huu en Soplen blot rækker mig hen,
 Da synes en Engel at række mig den.
 O travet I Heste! da hastig affed;
 Den Gode med Skoster vil lønne Jer Sved.

Ja Kjærlighed er en almægtig Gubdom; den kan
 faae baade Bognens og Hjertets Hjul til at rulle
 artig omkring.

Den bragte mig i Hu og Hast til Ordrups
 Kroen. —

Jeg er ikke sikker paa, hvad enten man bør
 skrive Ordrup eller Ordrop. Jeg talde længe om

den Ting med adskillige Bønder, som vare i Kroen, for at drikke Brændevin, men ingen kunde her give mig nogen tilfredsstillende Oplysning om Ordets Ætymologie.

Jeg har nu besluttet, at kalde Stedet Ordrop. Jeg er desuden, kjære K., allerede længere fra Dig, end jeg var, da jeg skrev fra Koeskilde, og jo fjærnere man er borte, desto nemmere kan man af og til lade en Usandhed flyde ind imellem det Sande. Saaledes kan man, naar man er i Barbariet, og skriver for danske Læsere, gandske sikkert skrive forfærdelige Ting, som man selv og intet Menneske hverken har hørt eller seet.

Maaskee tænker Du ogsaa, at Du allerede har maattet bøje adskillige Usandheder, f. Ex. det er urimeligt, at en Postillon gjør Vers om sin Nette; o. m. s.

Ja heri er rigtig nok noget af min egen Tilfætning, uagtet jeg lovede i Begyndelsen af mit Brev, ikke at vige et Haarsbred fra Sandheden; men det gaaer med mig, som med saa mange Subscriptions-Planer, (at jeg skal ligne mig ved livløse Ting); thi de staae ikke altid ved deres Ord; og til min Undskyldning har jeg at fremføre; først:

at Postillonon virkelig sagde mig i Prosa, han be-
 bede gjerne i Ordrops-Kroen, da der var en Pige,
 som han holdt meget af; og for det andet: at jeg
 ikke kunde modstaae den Fristelse, hist og her at
 indstrøe lidt Poesie, hvilket lader meget smukt, vid-
 ner om Genie og er efter le bon ton.

Der gives just ikke mange Djeblitte i vort Liv,
 da man kan sige: jeg befinder mig saa vel og for-
 nøjet, at jeg ikke i en Hast veed, hvad jeg stulbe
 ønske.

Jeg nød et af disse sjældne Djeblitte. Jeg sad
 i en landlig Stue ud til Haven, drak en god
 Kaffe, som smagte dobbelt godt, da Mijs** var
 Mundstjænker, saae ingen andre end glade Ansigter
 omkring mig; og den ene blev elektriseret af den
 andens Munterhed. Ogsaa Tøden fra Brindsen
 kom til os, og var saare vel tilfreds over at være
 kommen i Compagnie med en Procurator. Det
 eneste, der formindskede min Glæde, var den Tante,
 at det ikke vilde være mange Quarter, førend vi
 maatte adstilles.

Mijs**. Og De kan lade Deres Schatespear
 saa rolig i Kommen; men siig mig, hvilket af hans
 Stykker giver De Fortrinet?

Jeg er altid i en Slags Forlegenhed, naar jeg skal svare paa slige Spørgsmaal. — Skal jeg sige hende, tænkte jeg, at jeg holder Othello for det bedste, saa vil jo denne Tilstaaelse aabne hende et Indblik i min Sjæl; hun maa nødvendigvis slutte, at jeg selv ikke altid maa have været saa gandske ubekjendt med den gamle Moors Forfatning; thi holder jeg dette Stykke for det bedste, maa det jo være, fordi jeg føler, at Shakespears her har været saare heldig i at fremstille levende for os den jaloux Moor, og denne Følelse forudsætter jo Sammenligning. Skal jeg svare hende, at jeg endnu ikke er enig med mig selv; at jeg holder ligemeget af hvert Stykke? Nej, det var Uanbødhed, altsaa

Jeg. Othello.

Jeg veed nu ikke, hvad enten hun ikke kunde erindre sig noget om dette Stykke, eller om maaſtee den jomfruelige Blufærdighed forbød hende at inblade sig i Samtale om denne delikate Materie; eller om hun maaſtee blot vilde vide, det hun nu vidste; men det veed jeg, at hun lod Shakespears fare, og tog fat paa et — Fyrſad.

Et Fyrſad! siger du, kjere R. — Ja et Fyrſad!

Jeg forðømmer de Rejsende, som træde af Vognen og stige paa den igjen, ret glade, naar de blot have sørget got for deres legemlige Nødvendigheder, uden at de i mindste Maade med Opmærksomhed betragte de Objekter, som møde dem, og lade saaledes deres Medmennesker gaae glip af mangen vigtig Efterretning. Jeg er paa den anden Side heller ikke fornøjet med de Rejsende, som fortælle og opramsse for os, alt hvad de see, inclusive til de paa Tjenestepigernes Kister klinebe Træbillede.

Nej jeg følger Middelvejen, og hvor jeg kan stikke Nytte med mine Efterretninger, der vil jeg meddele Efterretninger. Miss** tog Fyrfabet i sine myndige Hænder (det forstaaer sig selv, at havde jeg været Digter, saa havde jeg ønsket mig, at være i Fyrfabets Sted), og nu vendte hun sig til mig.

Miss**. Har De lagt Mærke til denne snurrede Ting?

Jeg. Nej, først nu seer jeg, at det ikke er et hverdags Fyrfab, og at den, der først har opfundet denne Façon, maa sandeligen have havt, i det mindste et Fyrfab=Genie.

Mijs**. Og tænkt paa sine Medmenneskers Maa-
gelighed.

Jeg. Næsten skulde man troe, at Opfinderen er
en Hollænder; man skal i Holland sidde i store Sel-
skaber, omkring store Borde og røge Tobak, og
der kan dets Tjeneste vise sig tilgavn.

Jøden. Skade, Skade, at det ikke er af Guld!
Jaa vilde det have været noget værd, det faldt mig
strax i Øjnene, da jeg kom ind i Stuen. Skade
det er kun Jern!

Jeg føler i dette Øjeblik, jeg skriver dette, at
det dog, (hvilket jeg aldrig før havde troet) er en
Slags Ulykke, naar man ikke er fornem og rig.

Jeg vilde, i Falb at jeg var det, lade dette Fjrsfad
stikke i Kobber; thi hvilken Ypperlighed mere vilde
det dog ikke være ved dette mit Bærk, naar paa Ti-
telbladet kunde staae, med Kobber; og hvis nu
tillige Forfatteren var, f. Ex. Rigsgreve; ja hille-
flam! hvor vilde da ikke min Bog løbe affted.

Jeg maae her lade mig nøje med, at beskrive
dette Fjrsfad. Det var dannet, ikke som en hol-
steenst, nej! som en simpel Præstevogn, heraf følger,
at det havde Hjul, og heraf følger igjen, at denne
Ildvogn kunde løbe ganske artig, alt ligesom man

gav den et stærkere, eller svagere Puf, og heraf følger atter, at man ikke havde nødig at vække Gløden til sin Gjenboe eller Naboe, men kunde lade den løbe lige til ham, uden at forandre sin Stilling. —

Alting i Verden, endog Skrivefriheden, kan misbruges, sagtens kan man misbruge et Fyrfad.

Prokuratoren (til Tøden). Hav den Godhed at lade Fyrfadet løbe hen til mig.

Og nu gav Tøden det et Puf i den bedste Direktions Linie, men af Mangel paa den fornødne Kundskab om Tegemernes Tyngde, om Virkning og Gjenvirkning, havde han gjort Puffet saa stærkt, at Vognen foer uden for Løbebanens Grændser og væltebde ned paa Hr. Prokuratoren, som fik adskillige Huller brændt i sin Underklædning.

Prokuratoren brummede, Mijs** gav et Skrig fra sig, Tøden raabte o vai mir! og jeg — gjorde ingen Ting.

Mijs**s Tjener kom ind i Stuen, for at melde, at Kubstene vare færdige. Ja lad os komme til Vogns, sagde jeg; hele Selskabet stod op; vi betalte vor Regning. Jeg tænkte paa Bogue og Hjul, og fikrev, efter min gamle Skik, et Tankesprog paa Vin-

duet. Vil du, kjere K., vide hvad jeg skrev, da kan du spare dig Rejsen til Ordrop, tht jeg sætter det her:

Let go thy hold, when a great wheel runs down a hill, lest it break thy neck with following; but the great one, that goes upward, let him draw the after. When a wise man gives the better counsel, give me mine again.

Shakespear.

Det begynder at storme, jagde Miss**s Tante, lad os palle os got ind.

Sa gid vi bareste vare lykkeligen passerede det flemme Belt, jagde Køben og nu — rullede vi til Ringsted.

3die Kapitel.

Ringsted er en gammel Bye, og i mine Tænder, en saare kjedsommelig Bye. Jeg kan ikke engang begribe, hvorledes man kan leve der, uden at være syg baade paa Sjælen og Legemet; jeg, for min Deel, er glad, naar jeg, efter blot at have

opholdt mig der een Times Tid, kan slippe med lidt Rheumatisme; nej! Byens Dunster har ofte bragt mig i ond Lune for hele tre Dage. — Jeg vidste ikke den Gang, at min Ven Haste havde i Sinde at gjøre en Rejse hidhen, jeg havde ellers raadet ham derfra; men han rejste, og maatte ogsaa ærligen undgjelde det; hvor kunde han undgaae at blive syg, og, naturligvis, af Galdefeber?

Hør, sagde jeg til Gaardskarlen, da han kom springende med Trappestigen for at hjælpe mig af Vognen, jeg giver dig dobbelte Drillepenge, dersom du i Dieblisset kan staffe mig en Vogn.

Karlen. Ja det kan jeg godt staffe Herren, her er just en Retour-Vogn fra Slagelse.

Gud velsigne dig for den Tidende! raabte jeg, gav ham en 24 St. og gik ind i Gæste-Stuen, for dog at være et Sted, medens man spændte for Vognen. — Der gives nogle Mennesker, som, naar de ere inderligen glade med sig selv og Verden, snakke saa gruelt meget, at man bliver yderlig kjed af dem, gjerne gaaer ud af Stuen fra dem, og lader dem holde Monologer for Borde og Stole; thi tie kan de dog ikke. Der gives igjen andre, som vide at

holde Maade med deres Glæder, og som meddele sig ikke mere end Behov gjøres.

Hvad mig angaaer, da har jeg denne underlige Egenhed, at jeg er meest taus, naar jeg er meest fornøjet; jeg kan være i det største Selstaa, hvor Snakkerie og Munterhed lyde mig imøde fra alle Kanter, og dog (er jeg paa samme Tid i god Lune) gaaer jeg helst op og ned, og siger — ingen Ting. — Den eneste Undtagelse heri er, naar jeg sidder og læser i en Bog, og da støder paa et usædvanligt skjønt Sted, som frapperer mig; thi da springer jeg stundom op fra Stolen, som fik jeg en Art af en Raptus, raaber højt, Gud velsigne den Mand, og sætter mig saa roelig ned igjen paa min Stol.

Hør, kjære N.! kom ikke og siig, at denne (for at tale et andet Tungemaal) Tingsløshed in sich selvst buer ikke meget, og at jeg helber til Pflægmatismen; nej langt fra, men Erfarenhed har gjort mig klog i mange Ting; og jeg bliver mit Princip troe! heller at snakke for lidet end for meget, helst naar jeg er inderlig glad.

Jeg var da i Gæste=Stuen, og stod i Vinduet for at see paa de forbigaaende Byens Indvaanere. Hvor jeg dog er lykkelig, i Forhold til eder, tænkte

jeg; 3 Statter! gaaer endnu her i Morgen og Overmorgen, og maaskee endnu om nogle Aar, — og jeg, jeg kan om nogle Minuter sige baade eder og den gamle Kirke Farvel. —

En god Kone og en god Rejse-Kompagnou ere sande Velbehageligheder.

Jeg var meget lykkelig med min Kompagnou; mange smaa Villigheder lærer man først da at sætte Priis paa, naar man forhen har maattet undvære dem. — Der er meget i Verden, som jeg ikke forstaaer, og meget, som jeg vel forstaaer, men ikke skjætter om at have med at bestille; saaledes kan jeg ikke skjære Steg for og skjænker nødigen Theevand. — Min Ven betog mig da denne Ulejlighed, og jeg kunde i al Mag skrive paa min Dagbog.

Selvfølelse er en ædel Følelse, naar man itkun hverken føler sig selv mere eller mindre, end man bør.

Den har mange velgjørende Virkninger, og har frembragt meget godt for Menneskeslægten. Men Ulykken er, at de fleste steje for meget ud, og at Selvfølelse ofte frembringes ved mange forunderlige Ting.

Jeg har f. Ex. i Kjøbenhavn seet Gadedrenge at tee sig helt stolte, fordi at en Bonde har labet dem

sibde paa sin Vogn og raabe: Kartøfler, Kartøfler —, hvorved Bonden sparede sig selv Ulejlighed. De ansaae da dette Kartøffelstrig for et Slags Embede, og jeg har seet dem give sig Nir hver Gang en af deres Kammerater mødte dem; og virkeligen havde Kartøffel=Drengene i dette Øjeblik mere Grund til at gjøre sig vigtige, end deres Kammerader, som løb paa Gaden og smækkede med deres Pibste eller spillede Top. De første lod dog Følt vide, at man kunde faae Kartøfler, naar man vilde umage sig ud paa Gaden. — Jeg har seet — dog, kjere N., jeg vil skaane dig for at høre alle de splitterravgale Selvfølelser jeg har seet. Een endnu, og saa skal du være fri.

En ung Herre spankede op og ned i Stuen, hans hele Aasyn var, om ikke geistlig, saa dog verdselig Gravitet, hvert Trin, han gjorde, betydede saa meget som: "her er dog ikke sliig en Karl som jeg, i Stuen, alle 3 andre ere Uølinger i Sammenligning med mig; 3 andre ere Dreng, jeg er en Mand af Erfarenhed; 3 andre kan være velhavende Folk, jeg er en rig Mand; 3 andre kan maa flek have sund Forstand, jeg er meget klog &c."

Saa alt dette kunde jeg læse mig til i Herrens

Miner, Gang og Afsærd, og tillige mærkede jeg, at denne opblæste Selvfølelse havde sin Grund i et — Meerskums Pibe hoved.

Vist nok var det et très interessant Hoved, og dersom alle Herrens Fornødenheder vare saa vel besatte, som denne, saa maade det rigtig nok have været en rig Herre; men Ulykken er, man kan ikke altid slutte fra Kjolens til Portefeullens Tilstand; saaledes bære mange en glimrende, kostbar Staalkjæde, og tillige hullede Strømper. —

Jeg var 8 Aar, da min Moder en Søndag Morgen kom ind til mig paa mit Kammer; jeg laae endnu i Sengen og ærgrede mig over, at jeg ej var andet end en Bagatel i Verden. Du har intet Lommenhr, min Søn, sagde hun; jeg veed du ønsker dig et; tag dette, og tænk paa din Moder, som møjsommeligen har sparet Pengene sammen for at fornøje dig.

Det var mig en herlig Søndag; det var Regnvejr, men mig syntes Solen skinnede; jeg var i Selstab om Aftenen, og jeg spurgte alle Mennesker, om de ikke vilde vide hvad Klokken var; de saa BARNET staa mig i Ermet, og de undte mig hvert Djeblig den Glæde at trække Uhret frem. — Jeg var

nu meget klogere (i mine Tanker) end Dagen forhen, jeg betragtede alle Gjenstande med mere Levenhed; og dette var en Virkning af mit Uhr. Havde man taget det fra mig, vilde jeg være falden tilbage til mit forrige Intet.

Dette faldt mig i Tanker, da jeg saa Herren med det store mørkebrune Pibehoved. Han passerede mig ofte forbi, og lagde intet Skjul paa sin Helligdom.

Jeg er meget bange for at vise mig ubelikat imod nogen. Jeg gjør mig Umage for, at tænke mig ind i andres Tilstand, og naar jeg da paa en ustyldig Maade kan fornøje andre, saa fornøjer jeg dem.

Jeg. Det er et usædvanligt smukt Hoved.

Herren med Hovedet. Er det ikke charmant?

Meer end eengang har man budet mig 50 Ducater for det; men jeg sælger det ikke, jeg troer om man køb mig den store Moguls Guldkrone.

Jeg. Jeg fortænker dem ikke; Pretium affectionis lader sig ikke betale; saaledes har jeg her en Ring med Haar i, som aldrig kommer fra mig.

Herren med Hovedet. Jeg havde den store Glæde, da jeg var i Nürnberg, at høre, at der i hele Byen ikke fandtes slikt et Hoved. Tænk engang, jeg beder Dem, det var i Nürnberg, i Nürnberg!

(un udbustebe han en lang Kolonne af Røg, og vendte Hovedet til alle Sider) og seer De, hvor opperligt det er tilrøget, og, tænk engang, denne Tilrøgning er mit eget Arbejde.

Jeg. Det er en Slags Opdragelse! Man glæder sig, naar man høster Frugt af de Befæstninger og den Flid man anvender paa sine Børn, og naar eens Umage for at danne dem ikke er forgjæves; saaledes ogsaa med de Meerstkums Hoveder; det Hoved, man selv har tilrøget og dannet, er os altid mere dyrebart, end det man har kjøbt tilrøget. Man er en Slags Staber ved det første Slags.

Herren med Hovedet vendte sig nu til Verten, og sagde: Mein Seel, der Mann hat Verstand!

Min Rejse-Kompagnon spurgte mig, hvorledes det gik med min Dagbog?

Lemmelig godt, svarede jeg; hvad jeg allerede har skrevet, vil omtrent udgjøre tveende trykte Aft; og allerede eet var nok for at skaffe mig Plads i Worms Lexicon over lærde danske Mænd; man bliver endog puttet derind, om man blot har oversat en af B. S. usle Præleener. — — Denne Rejsebeskrivelse er saa

intet andet end en Begyndelsestour paa den litteraire Bane: naar jeg først kommer ret i med Skriveriet, saa vil jeg endog tænke paa, at forfærdige en Afhandling over en eller anden kuriss philosophist Materie, og denne Afhandling skal hverken gjøre mig til mere eller mindre, end Doktor Philosophiæ.

Min Fryd vil uden Grændser blive,
 Naar man Diplomet mig skal give;
 Og knejsende og modig vil jeg staae,
 Ja hvor kan man vel bedre fare,
 End naar man blandt de Lærdes Stare
 En lille bitte Plads kan faae.

Min Kompagnon. Ja min Broer, det kan være ganske godt med dit Doktorie; men stundom forvolber det ogsaa meget Bryberie.

Jeg. Nej Bryberie vil jeg ikke have, jeg vil være Doktor uden Bryberie, ellers bliver jeg, hvad jeg er. — Jeg tænker saa i dette Øjeblik ikke mere paa min Promotion, jeg tænker paa Krebsene i Krebseshuset.

Min Kompagnon. Disse Krebsetanker ere ogsaa bedre; vi stige altsaa til Bogns?

Bognen var færdig; og nu lod jeg Dronning

Dagmar, Ingeborg &c. hvile i Fred, med samt alle Landsdommer=Navnene fra Anno 1530 til 1758. Andre Kariteter har Ringsied nok heller ikke at fremvise. —

Mange, især tydske Stribentere, have den Stik, at sætte ret snurrige Overstrifter over hvert Kapitel, og det Overstrifter, der ofte ikke have den mindste Forbindelse med Kapitlets Indhold; men imidlertid gjøre ofte disse Overstrifter god Virkning hos læg Mand, og skaffer mangan Bog Kjøbere; og Forfatteren kan her have Lejlighed at vise Vittighed paa sin Viis.

Seg vil bære mig ad ligesom disse mine Forgjængere, og derfor staaer her:

4de Kapitel,

som indeholder Ting, der ikke tilbrog sig paa nærværende Rejse.

Seg indseer ikke, hvorfor man i en Rejsebeskrivelse just skal binde sig til det, som foregik under Rejsen; kan man ikke ligesaa godt fortælle Ting, der ere passerede paa en anden Tid, saa meget mere, naar den forrige Rejse gjaldt til samme

Sted, og Tingene have mere Interesse end uærværende.

Naar man først er passeret Ringsted, saa begynde Vejene at blive interessante. Der hødes paa de kjedsommelige paralleltrukne Veje ved behagelige Udsigter.

Det var en stjern Sommeraften, da jeg for nogle Aar siden kom til Kæbsehøuset, (jeg rejste ogsaa den Gang til Sjælland). Hele Naturen smilede; den gamle Wachtel*) saae i Døren; den slog sine halvblinde Øjne op paa mig, knurrede ganske huult, men logrede dog med Halen, da jeg gik den forbi.

Jeg tænkte paa Hunden i Odysseen; den har omtrent seet saaledes ud.

Jeg bliver her i Nat, sagde jeg til min Postillon, du kan gjerne spænde fra, og see kun dig selv og dine Heste tilgode.

Jeg gik ind i Stuen, bestilte mig et lidet Aftensmaaltid, som skulde være færdig om tvende Timer; tog min Stol og vandrede ud i den frie Luft.

Jeg gjør gjerne ensomme Spadseretourer. "Jeg er aldrig mindre alene, end naar jeg er alene," siger Cicero, og jeg siger det samme.

*) En gammel Jagthund, som har gjort saa god Tjeneste i sine unge Aar, at den nu nyder Naabsens Brød.

Det er en nydelig Vej, som fører fra Krebshuset til Soer, jeg vidste selv ikke af det, førend jeg stod ved Aleen, som løber ned til Byen; jeg gik lige op til Akademiet og satte mig paa en Steen ved Søen.

Det har dog været nogle snilke Fættene de for= dums Munke; de vidste nok, hvad de gjorde; man kan altid være sikker paa, at naar et Kloster blev anlagt, da valgte de de skjønneste Egne i Landet. O I kjere Bernhardinere, hvor maae I her have gottet eder, naar I sad i eders trygge Celler og perialiserede med den gode gamle Klosterviin! Men Klosteret gik ind, og af samme fremstod et Akademie.

Ved det Ord Akademie faldt mig en Hoben Tanker ind. "Herre Gud; jeg er nu 38 Aar, og "endnu ingen rigtig Akademikus; jeg bliver det da "vel aldrig. Jeg siger rigtig Akademikus; thi en "lille Smule deraf kan jeg vel ansees for at være; "libet har jeg dog figet ind i Helligdommen; men "jeg har altid figet paa min egen Haand. Jeg lod "engang en tage mig under Armen, men det fore= "kom mig, som jeg uden Hjælp kunde staae ligesaa "fast. — Jeg har endnu aldrig hørt noget Kolle= "gium hos nogen Professor, dog ikke fordi, jeg ikke "har villet; men fordi Omstændighederne have for=

"budet mig det. Det er, i det mindste en magelig Ting, at lade andre studere og tænke for sig; blot at lade sit Øre staae aabent, og saa have en god Hufommelse; Ja det kan man kalde Gjenvej! Hvor besværligt derimod, naar man er sin egen Mentor, naar man i Videnskaberne selv maae udfinde Ratio cur; men saa er det igjen saa sin Sag, om Tingen ikke maaste hænge bedre ved? om man ikke naaar større Fuldkommenhed?"

Mine Øjne faldt atter paa den skjønne Akademie-Bygning. — Det er naturligt og menneskeligt, at der hos Mennesket, naar det seer noget smukt, let kan opstaae nogle Ønsker:

"Hvem der var Ober-Hofmester her! tænkte jeg; Dumrian tænkte jeg igjen, det er jo noget, der albrig steer."

Gid jeg bareste var Møller her til Stedet! — Heri kunde dog være en Slags Rimelighed! Hvo veed hvad man kan slumpe til.

"Nej nu veed jeg, hvad det bedste var af alt: Gid jeg ejede Kredsøhuset, og saa megen Jord til, som jeg behøvede for at føde mig anstændigen."

Seg sad saaledes og phantaserede mig ind i mange

glædelige Ideer, da en Pige kom hen til mig, og sagde, hun kunde see, jeg var fremmed, og spurgte, om jeg havde Lust, at see Kirken, saa vilde hun hente Nøglerne.

Det Indfald er ikke saa galt, sagde jeg, og straxen stod hun hos mig med Nøglerne.

Min Gang fortrød mig ikke: Jeg saae Holbergs Begravelse.

"Dersom det betyder noget, at ligge i en Marmor-kiste, ja saa læg flige Mænd og ingen andre deri; Man kan være temmeligen sikker paa, at der da ikke vil forbruges meget Marmor."

Jeg stod en god halv Time og betragtede Kisten, og tænkte paa vor Plautus, paa Niels Klim, Peder Paars, paa Danmarks Historie, paa Menneskeforstand, paa Genie &c.

Liben blev formodentlig Pigen lang, thi jeg talte ikke et Ord til hende.

Pigen. Vil Herren ikke gaae viderfrem, og see det øvrige af Kirken, s. E. Peer Rødtkjæg.

Jeg. Nej! jeg vil ikke see Peer Rødtkjæg: Jeg jeg vil see ingen Ting mere.

Og nu gif jeg tilbage til Krebshuset, for at

komme til den Tid, jeg havde bestemt min Aftens-
mad at være færdig.

Et reenligt dækket Bord stod og ventede paa mig.

I Stuen vare hvide kallede Bægge; tvende nette klare Spejle hang ved Siden af mig; bag ved mig stod en Egedrageliste, som var blank poleret; alting viiste mig, at her var en brav Husmoder.

"Saaledes vil du ogsaa have det, naar du kommer til at boe her, Keenlighed og Tarvelig-
"hed. Det vilde være mig ufordrageligt, at leve paa
"Landet og see min Bopæl prydet med indmurede
"Spejle, engelske Lamper, damastes Betrækker, for-
"gylbte Lister &c. Jeg boede da kun halvt paa Lan-
"det; denne Overdaadighedspragt vilde erindre mig
"om Stadens Væsen. Det var en Disharmonie, og
"al Disharmonie er styg, enten det saa er imellem
"Mennesker, Meubler i et Værelse, eller imellem,
"jeg ved ikke hvad."

Pigen. Befaler Herren, jeg maae komme med
Maden?

Jeg. Ja du skal have Tat; men jeg er ikke for
at sidde ene til Bords. Er her ingen, der kan gjøre
mig Selvstaa? Kan jeg ingen anden faae, saa lad den
gamle Wachtel komme ind.

Pigen. Saa maatte jeg bære den ind; dens Gang er vakkende; men her er en Person, som lader sig kalde Junker; han vil ogsaa spise paa denne Tid. Jeg skal høre, om han vil gjøre Selstab.

Hun kom igjen og fortalte, at Junkeren var strax villig hertil; da han fik at vide, at jeg var en lille Smule inde i Rangforordningen.

Kjære N. jeg vil ikke falde dig besværlig, med at afskrive vor hele Bordsamtale. Den vilde heller ikke være meget opbyggelig for dig. Den stakkels Junker havde ikke just forsynet sin Hjerne med mange frugtbare Ibeer; altsaa var han nød til at indskrænke sig til visse Gjenstande. Et underligt Kredsløb af disse Ibeer var der ogsaa i hans Hoved; thi allerbedst som han snakkede om sin Jagt, sine Hunde, sine uforbedrelige Skydegeværer, sin legemlige Styrke, opstod følgende Samtale.

Junkeren. Men har De ikke Øyst til at være Officer?

Jeg. Nu vilde det være vel silbig for mig, at tænke paa slikt. Jeg har ellers rigtig nok engang gjort Begyndelse dertil, da jeg i adskillige Aar har været Cadet.

Junkeren. Og De kunde overtale Dem til, at

forlade denne glimrende Vej. O! jeg har saa ofte bedet min Papa at see til, jeg kunde blive Officer; thi saa kom jeg jo til, at bære den dejlige Uniform, og den dyberare Port d'Epée; og Penge har jeg nok af til at vise mig med. Maastee Mangel herpaa var Aarsag i, at De forandrede Dem?

Jeg. Nej det var dog ikke Aarsagen; man kan indskrænke sig, og dog være en brav Karl. Men nogle svære Sygdomme, jeg faldt i, betog mig de Legems Kræfter, som det Militaire udfordrer. Det gjorde mig virkelig ont, at jeg maatte søge min Affed.

Junkeren. Ja det maa have gjort Dem meget ont. Jeg rejser nu til Kjøbenhavn, for paa nogen Tid at glemme, hvor kjedsommeligt det er, at leve paa sine Gødser. O maatte jeg rejse tilbage med Port d'Epée! Apropos, der er vel mange herlige Taarne, og mange prægtige Heste i Kjøbenhavn? —

Omtrent saaledes var Gangen af vor Samtale; Junkeren fandt Lyft i, at sidde længe til Bords, og jeg begyndte at fortryde, at jeg ej var bleven ved mit eenlige Bord. Omfider kom der en sølvbeslagen Jæger ind i Stuen, og lod Junkeren vide, det var Højsfammes sædvanlige Sengetid. Det maae jeg

troe, thi min Gaben begynder, sagde Junkeren, og gik til Hvile. —

Jeg blev endnu noget oppe, læste lidt i min Virgil, og stod lidt i Vinduet og saa hen til Skoven.

5 te Kapitel.

Hvad jeg paa nærværende Rejse foretog mig i Krebshuset. Sødens Ankomst.

Nu var jeg ogsaa i Krebshuset, (mit kjæreste Bested paa hele Vejen, men hverken spadserede jeg denne Gang til Akademiet, heller ikke spiste jeg til Aften med nogen Junker. — Den gamle Wachtel forefandt jeg, som sædvanligen i Døreu. Min Rejsekomponon, som har mange Bekjendtere paa Sorøe, sagde mig, han vilde gaa derhen, og inden een Times Forløb være hos mig igjen. Det var den Tid vi havde bestemt, at blive i Krebshuset, thi vi maatte passe paa Tiden, for at naae Korsør Kl. 12 om Natten. — Jeg var ikke enig med mig selv, hvorledes jeg vilde anvende denne Time. Jeg var for mat af Rejsen, vilde derfor ikke spadserere. "Gen-

"selbige du er; skriv paa din Dagbog; men her bliver ikke meget at optegne? Skriv Debitationen!"
 "Ja det vil jeg gjøre."

Her var jeg i en Slags Forlegenhed. Jeg er gandske uvidenbe om, hvor man skal bruge Høj- og hvor, Bel=baarne, hvor man skal bruge Høj- og hvor Bel=æble.

Dette kommer af, at jeg i mit Liv ikke har havt megen Lejlighed til at omgaaes de Fornemme. Jeg var ellers bleven nød til, at lægge mig efter denne Bidskab.

Den Mand jeg vil tilegne min Rejsebeskrivelse, brøder sig, tænker jeg, neppe om disse Formaliteter; jeg vil reent udelade det.

Til

Hr. Professor Knud Lynow Rahbek.

"Det lader dog saa fattigt, at udsende en Bog i Verden, uden at tilegne den til nogen. Mange kunde falde paa de Tanker, man var saa ganske ubekjendt af alle Menneſter, at man ingen havde, man kunde skrive til. -- At henvende sig til en stor Mand kan være meget godt; men Du vil see i min Bog, at jeg ikke kjender mange flige, -- og Paa-

"trængenhed! — kunde ansees som Nærvished.
 "Bedst er det man tilegner sine Bøger til Personer,
 "man kjender lidt til, og som man, fremfor alting,
 "kan lide; man skriver da mere con amore. Dig,
 "Sr. Professor! liden jeg saare godt, og beder derfor
 "Du vil modtage denne Dedikation som et Bevis
 "paa min Højagtelse og mit Venskab.

C. H.

See! dette kunde jeg snart blive færdig med! og
 neppe var jeg det, da Tøden og Procuratoren stod
 hos mig.

Har De ikke jeet noget til Miss**? spurgte jeg.

Der var gaaet Bræk paa hendes Vogn, sagde Tø-
 den; hun kan neppe naae Corføer inden midt om
 Natten.

Min Kompagnon kom tilbage, Hestene havde faaet
 Havre, og nu til Slagelse.

Det var mørkt, da jeg kom til Slagelse. Det
 begyndte ogsaa at blive mørkt i min Sjæl. Ofte
 hændes det mig, naar jeg er i den bedste Lune, at
 der da pludseligen paakommer mig en Slags Tung-
 hed om Hjertet: mit Aandedræt bliver mig da be-
 sværlig, jeg føler Længsel efter en eller anden Ven,
 som jeg paa den Tid ikke kan samles med; saaledes

lyntes mig i dette Øjeblik, jeg savnede alt, fordi jeg ej havde min S. hos mig.

Jeg er da ogsaa meget bange af mig; anseer de største Ujandhymligheder, naar de ere ubehagelige for mig, for Rimeligheder, som vil indtræffe.

Min Forfatning blev ikke bedre, da jeg traadte ind i den almindelige Gæstestue; jeg forejandt her et Billard, som var besat med nogle skoggerleende Menneſter. — Gud veed hvorfor de loe, ventelig for ingen Ting. Naar jeg jeer ſlige Menneſter, der lee uden Ophold og til alle Ting, ſaa bliver jeg, allene ved dette, ſlau om Hjertet.

Omkring ved nogle Borde ſadde nogle af Byens Indvaanere, og anvendte denne Søndag Aften til at drikke en Pæl Biin og en Flaſke W, og paſſiare et par Timer med deres Beljendtere.

Uder var der en Landsbøymand, formodentligen en Forvalter, ſom førte Ordet; han kunde demonſtrere alle Ting ved at ſlaae med Hænderne paa Knæet. Han kunde paa eengang røge Tobak, drikke W, og ſnalke. —

Dette almindelig muntre Paſſiar var ikke muntert for mig; dog blev jeg noget adſprebt, da mine rare

Rejse-Kompagnon fattede sig hen i en Krog ved Siden af mig. Vi talte om Byens Velde, — om Conferensraads Fleischer; vi var begge enige, at det var en saare fortjent Mand. Det gjorde mig ont, det var saa sildig paa Aftenen; jeg havde ellers gjerne personligen lært at kjende den Mand, jeg har saa megen Erbødighed for. Med Barme elsker jeg mit Fædreland, og hver den Mand, som virker til dets Gavn og Roes. —

— Da jeg fik at høre, at hellig Anders Kors var taget bort, spøgede jeg med, at Byen let kunde forfalde til Irreligiøsitet; at den dog burde have tænkt paa den store Ildbrand, som for nogle Aar siden overgik den. —

Men derved har Byen netop profiteret, den er bleven meget skjønnere ved de nye Bygninger, sagde min Kompagnon.

Men man kan ikke vide, hvad der end forestaaer, sagde jeg.

De Tilstedeværende saae paa os med Forundring. Jeg tog min Demant og skrev paa Binduet:

O cives! cives!

Discite justitiam moniti, et non temnere divos.

Salig Hellig Anders.

Du maae ikke, gode K., tage mig dette naragtige Indfald ilde op, at jeg lader hellig Anders betjene sig af Birgil til sine Paamindelser.

Dette gode Lunne, der begyndte at komme over mig, blev strax forstyrret ved den meest uforstaaede og tillige meest komiske Postillon jeg nogen= sinde har kjendt.

Naar man stiger af i et Vertshuus, maae man, for Skams Skyld, forlange noget, om ikke for andet, saa forbi man gjør Gulvene stidne. Vi forlangte en Flaske Viin, og havde netop faaet Proppen op, da Postillonen kom ind.

Postillonen. Er det Dem jeg skal kjøre for, her?

Jeg. Er du bestilt til Corsøer?

Postillonen. Ih, ja vist.

Jeg. Ja, saa er det formodentlig mig.

Postillonen. Da skal De F..... tage mig, komme strax; Rufferten er paa Bognen, og den holder i Porten; Naa, kommer De? (Det var en ung Dreng, maaskee paa en atten Aar, jeg saae ham stibt i Djnene).

Jeg. Du er venteligen bestjænket, min Broer, siden du taler i sliig en Tone; forresten roser jeg dig,

D

du er saa hastig bleven færdig, det er ingen halv Time, siden jeg ankom, og dine Brødre lade ofte Folk bide hele Timer.

Postillonen. Saa hør De ikke heller lad mig bide, ikke holde mig op.

Jeg Skal jeg være den første Rejsende, der skal underrette dig om, hvor længe du er forbunden at holde. Gaae ud af Stuen, vi skal nok kalde paa dig, naar vi vil bort.

Postillonen. Naar De vil bort, veed jeg ikke, men det veed jeg, at vil De kjøre med mig, skal De, F. . . . tage mig, strax sætte Dem op; forstaaer De Raifon?

Min Kompagnon begyndte at blive vred, men mig syntes, det er at gjøre slige Folk for megen Ære; vi lukkede Døren for Løperen, og bad ham holde sig roelig.

Der var en himmelfaldende Forstjæl paa den Kjøbenhavnste og den Slagelse=Viin; min Kompagnon og jeg kunde ikke nyde noget deraf, og vi besluttede at gaae ud til vor snurrige Postillon.

Han gav os neppe Tid at sige op paa Bognen, førend han spurgte: sidde I?

I det Øjeblik, at Ordet Ja gik ud af min Mund,

pidste han saaledes paa Hestene, at de galoperede, saa Ilden fløj af Stenene.

Dette faaer vel ogsaa Ende, tænkte jeg; men da vi vare komne uden for Byens Porte, blev det end galere.

Du er nok vant til at kjøre efter Gjordemødre, sagde jeg. Han svarede intet. Eller, blev jeg ved, har du maaskee foresat dia, at jage dine Heste ihjel i Aften?

Postillonen. Jeg vil til Corsøer om en Time.

Jeg. Men jeg ikke. Jeg forbyder dig at kjøre saa stærkt; det er Synd for de stakkels Heste, og der kunde springe noget paa Vognen.

Postillonen. F tage Hestene, og Vognen holder nok.

Herunder maae atter stille en Mette*), tænkte jeg; men tænkte fejl. Det var med stor Nøje, at jeg fik Galningen til at styre sin Hidsigthed.

Endeligen naaede vi Kroen, som ligger paa Halmvejen. Her holdte nogle Vogne fra Corsøer. Saa snart min Postillon fik Dje paa dem, raabte han, Er agende Post kommen?

*) See Pag. 20.

Et Svar løb os imøde: Ja, og den vilde allerede til at kjøre igjen, da jeg drog bort.

D.....g... i det, raabte min Postillon, stampebe i Jorden, fløede sig i Haaret og gil ind i Kroen.

Her blev han meget længe. Da han omsider kom ud, satte han sig langsom, og nu kjørte vi Fod for Fod.

Nu var Gaaden opløst. — Det alsmægtige Motiv, Penge, var Aarsag til denne Ildfærdighed; han havde ventet, at kunne komme betids nok til Corsøer, for at faae retour; Haabet blev skuffet; og nu kjørte han langsomt, som til en Ligfærd, og gav sig til at slynge af Arrighed.

6te Kapitel.

Ankomst til Corsøer. God Dprartning. Behagelig Morgenstund. Store Belt.

Det var lidt over Midnat, da jeg langt horte faae et Fyr brænde, hvoraf jeg sluttede, jeg nærmede mig Corsøer; gid jeg var der, tænkte jeg, thi Natten

var meget kold; jeg frøs saa jeg ryste; mig syntes jeg leed meget ont; men alting er relativt i Verden; Capitain Biaud*) randt mig i Lanter, han, som saa i mange Maaneder leed meer, end maaffee noget Menneſte tilforn har lidt, og nu følede jeg ikke mere nogen Kulde.

Slige Sammenstillinger ere stundom et meget probat Middeſ mod adſkillige Sygdomme. Iſær vilde mangehaande Vapeurs ved Brugten af dem ganſke forſvinde.

Hvem der var glad, det var jeg, da jeg mærkede Vognen tumlede ſig paa en ujævn Stenbroe, og at jeg ſølgelig var paa Corſøers Gader. Nu var det mig ogſaa kjert, at det var mørkt. Det er et ubehageligt Syn, ved høj lys Dag at kjøre forbi diſſe Rigſorts Huſe, ſom Byen for en Deel beſtaaer af. Nogle ere af den Beſtaffenhed, at man egentligen ikke kan vide, til hvis Boepæl de ere beſtemte. Endeel af dem ere for ſlette til at kunne bruges til Faarehuſe, thi Faar taale ikke megen Træk. — Det er ſorgeligt at ſee ſlige ledige Hytter, og et Tegnetil, at en Bye har Mangel paa Næringsveje.

*) See Geſchichte der Schiffbrüche, oder Nachrichten von dem merkwürdigſten Schickſalen und Begebenheiten der berühmteſten Seefahrer. 5 Band. Prag 1796.

Kloffen var Gæt da jeg holdt for Madam Ba=gers Dør. Man havde begivet sig til Roe; men neppe vare vi stegne af Bognen, førend Pigerne vare saa lysvaagne, som om det havde været midt om Dagen.

Saaledes bør det være. Det synes, som man, ved at sætte sig ned som Gæstgiver, forbinder sig til at være vaagen baade ved Dagen og ved Natten.

Jeg fik mig strax et beqvemt Bærelse, som vendte ud til Havet.

"Du jeer saa bleg og mat ud, at jeg saaer dig neppe levende med over Beltet", sagde min Kom=panion.

Jeg var ogsaa stakmat af den lange Kiørjel og tyede strax til Sengen; men jeg var alt for mat til at kunne falde i Søvn, mit Blod løb for hastig i mine Aarer.

Sleep, that knits up the ravell'd sleeve of cure;
The death of each day's life, sore labours bath,
Balm of hurt minds, great natures second course

lagde jeg, men alle disse Komplimenter hjalp ikke. Flokken blev 5, og jeg hørte Tøden og Misses . . . ns ankomne. Omfider faldt jeg i en quasi Slummer, hvor mig syntes bestandig at løre i fuld Spring.

Somme Mennesker sove sig Livet igjennem, og i Almindelighed fare de ikke ilde ved denne Apathie. Jeg har seet nogle faae Tidende om en Bens Død; de hylede og bare sig fælt ad; men see! Sengeflokken slog; og nu snorlede de af Hjertens Grund. Jeg er ikke sliq en Kommandant over Sønnen. Det maatte være ret brav, at kunne bortsnorke, hvad man vilde bortsnorke.

Jeg sover i Forhold til andre Mennesker saare lidet i Almindelighed; paa Reiser næsten aldrig; og dog er jeg for den Sags Skyld lige munter.

Det var en deilig Morgenstund. Jeg var saa aarraagen, som om jeg havde faaet mig en tæt Luur i en mættet Prælat's bløde Lehnestol.

Mit Uhr viste paa 6. Alting var stille i Huset. Man kunde ikke saa let falde paa de Tanker, at her var en heel Karavane, der om et Par Timer skulde

være paaklædt; have spist Frokost; faaet Paafer
 paastrøene og seile paa Smakten.

Neden for mine Binduer stod et Par Skibsfolk
 og røgede deres Morgen=Pibe.

Er Binden god, og mener han vi kan komme til
 Fjhn til Middag, spurgte jeg.

En af Skibsfolkene. Vor Herre for alting,
 saa er Binden ret god. Vilde det kule lidt op, var
 det ingen Skade.

Jeg: Men saaledes, som den er, bringer den os
 dog vel over paa 4 Timer; mener han vi kan
 naae det?

Den anden: Man kan ikke sige noget herom;
 nu maae man see. —

Saaledes burde alle Menneſter være, saa blev man
 ikke stuffet ved saa mange tomme Løfter. Mange
 love mange Ting ved mange Helligheder, og have
 ikke saa megen Grund til deres Løfter, som disse
 Skibsfolk havde haft, naar de paa Bindens Auto=
 ritet havde tilfagt mig en hastig Overfart. — Jeg
 gik ned i Gaarden, hvor jeg foresandt min Bøde,
 lom allerede var paaklædt; han var inderligen glad

over, at det ikke blæste saa stærkt, thi sagde han, da wo wir hin sollen, sind keine Bal-len.

Min Postillon kom ogsaa ud i Gaarden for at vande sine Heste. Han blev ganske rød i Hovedet, da han saae mig; og var heel forlegen, hvorledes han bedst skulde undstykke sin uforstammede Opførsel. Jeg overbeviste ham, hvor urigtigt han havde handlet baade imod mig, og mod sine Heste.

Han følte Sandheden af mine Ord, og lovede, ikke mere at begynde paa slikt.

Jeg vil ikke, kiere K., at du, som har vigtigere Ting at tage fat paa, f. Ex. den ypperlige d. T. den M. 2c. skal spilde din Tid (Du bruger vel ikke visse Herrers Skik, blot at gennemblade Dedicationen uden at læse Bogen selv) paa at læse, hvorlunde jeg, da jeg havde faaet mit Smørrebrød spist, og mit Vas paategnet, sad heel længselsfuld og saae over til Fjhn; hvorlunde jeg ønskede mig at være ombord paa en Smalle, som jeg alt saae at være paa Høiden af Sprogø o. s. v.

Endeligen kom det trøstefulde Vndskab, at Skipperen var færdig, og ventede efter os. Glad ved Tanken om Fjhn løb jeg ned mod Skibsbroen; jeg

mærkede ikke synderligen til det byge Sand, som Bejen er opfyldt med.

Da jeg var kommen paa Smalken, foresandt jeg en stor Mængde Passagerer. Mijs.. og hendes Tante sad i deres Bogn. Isben laae paa Dækket paa Ryggen med tillukte Dine; en gammel Mand sad paa Relingen af Skibet; det var en simpeltædt Mand med et Sokrates Ansigt. I Kabinetten sad et ungt smukt Fruentimmer, og ikke langt fra hende stod en à tout point alamodist Herre, som saae i sin Vorgnet efter nogle Røer, der svømmede over til Malkepladsen. Paa Dækket spadserede op og ned nogle Hesteprangere, og to jydsk Landsoldater.

Naar man ved Vinterstider sidder i en lille Bennekræbs ved en varm Duv, og har en velsøpnet høi drikkeværdig Bispebolle staaende for sig, da kan man være sig selv saa ganske nok, at man anseer Stuen for sin hele Verden; men denne Verden bær ikke Vand imod den, man kan danne sig paa en Søreise.

Dersom jeg gjorde en Chinareise, vilde jeg blive saa indgaaet med enhver Matros paa Skibet, at, naar jeg, endog efter 20 Aars Forsløb, mødte en af disse mine Medfarende, vilde jeg glad springe ham

imøde, og fortroelig trykke ham i Haanden. Og dette er ikke saa uforklarligt; naar man betænker, at det snevne Rum man tumler sig i paa et Skib, strax gjør den ene bekjendt med den anden; at de Farer, man deler med hinanden, og som overvindes ved fælleds Kræfter, frembringe en Slags Sammenholdenhed; Elementerne true, og man føler sig alle at være underkafstet samme Stiebne; man glemmer da let Rang, Fødsel, Stolthed, (dog beider jeg Gud hielse hver den, som tænker for meget paa disse Ting, om end Elementerne ikke true) man føler sig alle lige; den ene seer en Broder i den anden.

Vel kan jeg ikke nægte, at der er nogen Forskiel imellem en Tour til China og en Tour over Beldet; men heller ikke kan man nægte mig, at jo begge er Søreiser; heller ikke kan nogen paaataae, at fordi en Virkning ikke kan have Sted i høieste Grad, at man derfor heller ikke kan antage den som mulig i en mindre Grad.

Miss.. var meget oprømt; hendes mørkebrune Dine tindrede med en giennemtrængende Ild; hun var saa ganste den uskyldige sprige Ungdom.

Seilene var heisede: Smakten begyndte ganste

gravitætist at spadserer. Søden slog trende Gange sine Dine op mod Himmelen, (formodentlig galdt det vel en Bøn til Abraham) og bad mig, ifald han skulde falde i Søvn, da at vække ham, naar vi var kommen Halvveien; "thi holder jeg mig saa længe for at faae ont, sagde han, saa veed jeg, at jeg tør staae op, og kan være sikker den øvrige Dei."

Miss.. (til Tanten) Ikke sandt, vi ere i Dag meget mere lykkelige, end den sidste Gang vi vare paa Søen, da vi spiste hos Admiralen paa Flo- den?

Tanten. Hvorfor det Miss..? Det var jo et udvalgt Selskab; alle smukke Folk.

Miss.. Men et stivt Selskab og fivte Folk.

Tanten. Lidt Stivhed kan ikke undgaaes, naar man sidder til Bords med Stierner og Baand. Det vilde være upassende, om man der vilde troe at kunne være lige saa ugeneret, som i sin egen Stue.

Miss.. Jh saa lad de Fornemme spise for dem selv; jeg troer gierne De kan have Ret, Tante — men — her afbrød hun, for at høre paa de jydskste Landsoldater, som begyndte at synge.

Naar Krigstrompeten kalder os,
 vi alle Farer byde Trods,
 og aldrig svigter jydsk Mand,
 mens Armen Sværdet løfte kan.
 En Ridning! der ei jægter, naar
 hans Fædreland i Fare staaer!

Nu kan vi, Gud ske Lov i Fred,
 for Feide frie, med lette Fied
 tilbage gaae til Huus og Hiem,
 hvor glad man venter os igien,
 i Tryghed byrke vi vor Jord;
 thi Fred i Norden hos os boer.

Misø.. Hørte De denne Bise; den har fornøiet
 mig mere, end alle de Slaaler og Glædesstud, som
 vankede hos Admiralen. Gaaer det ikke Tante som
 mig?

Tanten. Biscn var ganske god.

Misø.. Jeg er ikke fornøiet med dette Svar;
 der er for megen Kulde i det; De tager ikke ret
 Deel i disse Menneffers Glæde, og jeg, jeg er saa

glad, fordi andre ere glade: Tante, vil De tjene mig i en Ting?

Tanten. Og det er?

Miss.. At disse tvende Landsoldater maae sidde bag raa vor Bogn paa Kufferterne, naar vi komme til Fjhn; de har saa lang Bei at gaae, og de kan i det mindste fiøre med os til Odense; og Tjeneren har jo Plads nok hos Kubsten.

Tanten. Sidder de kun ikke Kufferterne itu.

Miss.. Nei det gjør de ikke, Tante; jeg kalder paa dem.

Og nu kaldte hun virkelig paa dem. Jeg stod ved Siden, og glædede mig til at see, med hvilken Mildhed hun tilbød dem at fiøre med; og med hvilken Taknemmelighed de toge imod Tilbudet.

Hvor lykkelig kunne vi Mennesker dog ikke være, naar den ene blot vilde lempe sig efter den anden; naar den ene blot vilde vise sig mere tjenstvillig imod den anden, end i Almindelighed steer; men hvor mange troe ikke, at man skylder sig selv alt, men andre intet; hvor mange nægte ikke at tjene

beres Brødre, naar de, ved at tiene dem, maatte for et Dieblif gjøre et lille Staar i deres egen Magelighed. Men denne Troe og denne Handlemaade er dem selv til Skade. Jeg kiender intet større Gode end at fortiene at være yndet af sine Medmennesker, og da virkelig at være yndet.

Vanbolsbaterne fik deres Bimpler lukket op, og drak den rare Somstrues Staal mellem sig indbyrdes.

Jeg (til Miss..) Denne Staal gjælder Dem; det er den oprigtige Erkiendtlighed, som tømmer den.

Miss.. Ja det troer jeg ogsaa; man har meest Glæde af at tiene slige Folk; thi de ere sjelden saa fordærvede, at de ansee alt, hvad man gjør for dem, som en Skyldighed.

Rejsee! hvor hun rejser sig, sagde han, der stod ved Roret. — Det var en Sælhund, som lod sig see; alle sprang hen til Bagdelen af Skibet, for at betragte dette Dyr; Miss.. gif ogsaa derhen, og det syntes, som hun var glad til, at hun kunde bruge dette Dyr til et Paaskud at slippe ud af Bognen. Tanten gjorde sig forgieves Umage, at overtale hende til, at sætte sig i Bognen igjen; hun

svarede, hun befandt sig langt bedre, ved at blive paa Dækket end i den beklumrede Karet.

Ogsaa jeg fandt ret got min Regning ved denne Forandring. Jeg maae reent ud tilstaae, at jeg anseer de Timer, som jeg kan tilbringe i et vittigt og indtagende Fruentimmers Selskab, for lykkelige Timer; og maastee høster man ligesaa megen Frugt af sli­ en Samtale, som hørte man et Collegium af F. über den menschlichen Willen; men det maae ogsaa være et fornøfligt Fruentimmer; thi jeg kender ingen større Pest, end at omgaaes disse Duffer, hvis hele Siel er Vaas. Nei da lægger jeg mig heller hen at sove ved Siden af Søren; — — Især er der en Ting i Verden, som er mig ganske uførdragelig, og det er en gammel Somfrue, naar hun har mange Pretensioner; jeg veed ikke, hvorfra det kommer, men, som sagt, gamle Somfruer ere mig uførdragelige.

Den gamle Mand, som sad paa Kelingen, tog sit Uhr op af Lommen, saae paa det, og rystede paa Hovedet. Endnu havde han ikke talt et Ord. Han puttede Uhret sagte i Lommen igien, støttede kinden paa sin Knortekjæp og saae paa mig med streng Alvorlighed.

Jeg (til den Gamle) Jeg troer, vi naae Næsborg til Kløften 12.

Den Gamle. Ja dersom vi kan undgaae at krybse for meget, naar vi komme op under Knuds Hoved.

Jeg. Har De hjemme i Fyhø?

Den Gamle. Den hele Verden er mit Hjem; jeg er, for at faae mit Livs Ophold, nød til at vandre omkring; snart hist og snart her.

Jeg. Det gaaer an, saalænge Kræfterne vil staae biev; men naar de begynde at tage af — —

Den Gamle. (estertænksom) Ogsaa da vil Forsynet nok hielpe mig; de Riismænd og Forvaltere, hvis Commissioner jeg nu besørger, vil da vel ogsaa erindre sig, at jeg var en rebelig Mand, at jeg gif mangt et mødigt Trin.

Miss.. De har da vel passeret dette Belte mange Gange?

Den Gamle. Ja mange snesegange og mange sneve Par Støvler har jeg slibt imellem Corsøer og Riøbenhavn.

Miss.. tog et Guldstykke og bad ham gjemme det til en Erindring.

Den Gamle. Tilgiv, at jeg ikke kan tage imod Deres Godhed; men det var at handle imod mit Princip. Jeg har saa min Tænkemaade i mange Ting; maasse ansee mange det for Særheder; men det veed jeg, at dersom Kongen vilde give mig en Pension, saa vilde jeg takke Kongen for sin Naade; men tillige bede Ham, give den til en anden, der var mere træugende; jeg har endnu Kræfter, at ernære mig, om ikke andet, kan jeg jo skjære Brænde.

Miss og jeg saae stiltiende paa hverandre, men den ene kunde see i den andens Mine, at vi begge beundrede denne Mand's ædle Stolthed.

Han talde endnu om adskillige Ting med os, og for det meste talde han i Aphorismer.

Den unge smukke Pige fra Kajytten kom ogsaa op paa Dækket; Springsfyren fulgte efter hende. Han gjorde sig meget lækker for hende; han snudrede om Attraktions Kraft, og var stærk i Hyperboler paa sin Viis; Pigebarnet var inderligen kied af ham, han var os alle til en sand Plage; jeg vil ikke, kiære N., pine dig med hans Fabaisfer; du kunde ikke engang bruge dem som Charaktertræk i din Tilskuer; Kiøbenhavn har saa desuden fuldt op af slige Herrer.

Endeligen bleve vi befriede fra ham.

”Vor Verden” sagde den gamle Mand, ”er tildeels et Narrehuus, jeg har mødt mange paa min Vej. I Førstningen leer mange af dem, men omfider ærgret man sig dog over dem, kan ikke døie deres Dumheder, og søger at undgaae dem”.

Nu reiste han sig op, som om han vilde gaae hen til en anden Plads paa Skibet.

Jeg kan heller ikke got døie dem, sagde jeg.

Springfyren merkede Finten; spillede med sine Ubrkieder, Iorgnetered Miss .., fløjtede og forlod os; syngende

Vive la belle, la belle que, j'aime . . .

Gud stee Lov vi blev ham qvit, sagde Miss ..

Jeg sagde ogsaa Gud stee Lov, men egentligen af en anden Aarsag.

Først nu gjorde jeg den Opdagelse, at vi vare passerede Sprogø; jeg saae Fjhn ligge for mine

Fødder; Solen skinnebe paa Taarnet i Nærborg;
der blev ogsaa Soelstin i min Siæl.

O hvor lykkelig jeg nu mig føler!
Elfte Fyhn, da jeg dig seer igien,
Blid og venlig hilser du din Ven.
Kiære Skib, lad see du ikke nøser!
Snart til Benners Favn du bringe mig.

Viid, jeg Fyhn mit Fødeland mon kalde,
Hver dets Træ og Busk min Slægtning er;
End jeg mindes Vaarens Glæder der;
Længsels Taarer ned paa Kinder falde.
Snart til Benners Favn du bringe mig.

Det er nok nu paa de Tiber, vi kunne tænke paa
at tage vor Madkurv frem, sagde Tanten; og see!
Tjeneren bakkede et ordentlig Bord, der i et Die-
blik var forsynet næsten ligesaa got som Præsten i
Grøndals*).

Det er ogsaa paa de Tibe, tænkte jeg, at du
maa vælte den sovende Søbe.

Jeg rustede saa længe i ham, til han endeligen
flog Dinene op; han var vel tilfreds med at være

*) See Boø's Lovise.

kommen til Sprogø, paa samme Maade, som saa mange komme til Lykken.

Det er Skade, kære N., at du nu i denne Time er saa langt borte fra mig; thi jeg er stædt i Knibe, ikke for Materie; thi jeg behøver jo blot at gjøre, som mange af mine Brødre, der optegne alt baade løst og fast; udbasune for hele Verden Ting, der, efter deres eget Sigende, skal være sagt dem sub rosa; (dette er ligejaa ærgerligt, som naar somme skrive "blot for Venner," og lade dem være deres Venner, som har saa mange Penge i Lommen, at de kan løbe Pecen paa Børjen.) — Nei N., jeg er, som sagt, ikke i Knibe paa Materie, men jeg forstaaer mig ikke rigtig paa at træffe et passende Valg, af alt det, jeg har for mig at skrive om. Kunde du, paa det samme, gjøre et Spring fra Bakkehuset til mig, saa veed jeg vist, du vilde give mig gode Raad.

Man roser Araberne for deres Giæstfrihed, men du skulde have været med paa Smakken; saa havde du glemt Araberne; de stærkere og nærværende Forestillinger svække og dæmpe de svagere og fraværende.

Forestil dig en Snees Mennesker at omringe Miss..s Bogn; nogle stod ved Siden, nogle bag paa; (jeg sad paa Buffen) og hialp Tanten at stiiere Steg, og Tunge, og røgede Drebryster, og Lybsteppølsler, og Gaasebryster, for; Tieneren at gaae omkring, og (jeg troer med en bundløs Flaske) at opvarte hver Moerssial paa Skibet med saa megen Madera, den ønskede sig. Jøden at komme frem med en stor selvbagt Julekage, og enhver at være en ganste à son aise.

Biin glæder Hjertet og aabner Munden; Miss.. forundrede sig meget over, at jeg ikke havde seet Dyveke; hun syntes, ethvert Menneske burde have seet den.

Jeg sagde hende, at jeg havde læst den trende Gange, og at Læsningen havde inderligen tilfredsstillet mig, men at jeg var bange for trende Ting, nemlig, Trængsel, Slagsmaal og arrige Mennesker; og den første af disse maatte jeg have udsat mig for, da jeg ikke kunde faae Plads i nogen Loge, hvergang man spillede Dyveke. Jeg trøstede mig ved, at jeg havde denne Glæde tilgode til næste Vinter. — Jøden talde meget om et Theaterstykkets Moralitet. — Han, med Uhrkieberne sagde,

at hvad der fornøiede ham, ansaae han for at være moralskt got.

Klokken var tolv, da Skipperens Stentor=Stemme bød, at stryge Sejlene.

Vi travlede over adskillige Smaller, inden vi naaede Slibbsbroen. Her bleve vi modtagne af en heel Slump af Byens Folk, som stod der, for at erfare, hvad Smakten indeholdt. Men, til Ære for Bedkommende, være det sagt, at vi kom op til Ole Rye uden at blive hjemløst af en eneste Betler. Jeg noterede ogsaa strax denne Mærkelighed i min Dagbog.

7de Kapitel.

Spadseretour paa Volden. Middagsmaal= tid. Beskedenhed.

Førend jeg tager fat paa de endnu resterende Eren= tær, som foresaldt paa Reisen, og paa de stati= stiske Efterretninger, som jeg nu herester af og til vil meddele Dig, kiere K. (thi nu faaer jeg med eet

i Sinde at give mit Bert en vigtigere Mine, og vil ikke opvarte Dig med saa mange Bagateller, som hidtil, at Du ei skal have Slam af mig,) vil jeg først lade afstrykke Titelbladet til min Reise. Dette er en sand Nødvendighed, thi da jeg, paa denne første Siennemreise, ikke opholdt mig længer end 17 Timer i Fjhn, og dog agter at fortælle Ting om Fjhn, som udtræve adskillige Uger, saa vilde dette medføre Modsigelse, og jeg blive anseet, som den, der ikke farer med Sandhed, dersom jeg ikke indrettebe mit Titelblad saaledes, som Du her haver det for dig.

Noget

om

de af mig i Aarene 1794, 1795 og 1796
foretagne Sommer = Reiser fra Kiøbenhavn,
til 5 Mile ind i Jylland.

— — Perdona

S'intesfo fregi al ver.

1798.

Du seer heraf:

a) at jeg, det Du allerede har seet Prøve paa i det 5te Kapitel, fremdeles stundom ikke vil indskrænke mig til min sidste Reise. Mit Værk vilde ellers blive alt for lille bitte, og om Du end ikke seer saa meget paa Qvantiteten, som paa Qvaliteten, saa er der dog dem, der gjør det.

b) At jeg, i Henseende til Aaret, Værket trykkes, gjør et Spring af 2 Aar; thi det skal absolut trykkes i Aar; Grunden til dette Spring, det indseer Du let, stikker i, at man maae vide at snøe sig; Du veed, at Mængden troer, at det Nye er synonym med det Gode, og følgerigen ansee de det Allernyeste for det Allerbedste.

c) At jeg endnu ikke har valgt mig nogen Forlægger; dog troer jeg halvveis, at jeg vil præsentere mit Værk til Fruerne Iris og Hebe. Ogsaa hertil har jeg mine Grunde. — Jeg er nemlig en god Ven af disse Fruers Secretair, Simon Poulsen, og maaskee kan han, paa Venstabet's Vegne, overtale Fruerne til, i deres hæderlige Selskab at lade mit Værk vandre omkring med dem og Hr. Michelsen.

*

*

*

Man synder, i det mindste mod sig selv, naar man forlader Næborg, uden at have gaaet Bol-den rundt. Jeg er en Kar efter skønne Udsigter, og af dem haver man her en dygtig Mængde. Jeg vil ikke sidde her i Ole Næs Stue, indtil Middagsmaaltidet bliver færdigt, sagde jeg. Vil De Miss** og de andre, som jeg, saa gaae vi hen til Bellevue.

Miss** Er da her ogsaa et Bellevue?

Jeg. Ja, og det skønnere end det ved Dyrehaven.

Miss** Vi maae derhen.

Tanten. Det er vel varmt.

Miss** Kiære Tante! vi kan gaa desto langsommere.

Tanten havde Ret; Heden var næsten ikke til at udholde. Med slingrende Gang naaede vi det nydelige Sted. Vi satte os ned i Græsset; jeg tog min Dagbog frem, for med glimrende Farver at afmale de Prospetter, jeg havde for mig; men da jeg undertiden faaer mange Sind i en Time, saa gif det ogsaa nu saaledes; og jeg lod den Idee fare.

Odi profanum vulgus et arceo.

De reisende Forfattere ere ofte meget glade ved

interessante Prospekter. Nogle føle endeel ved dem, andre maaskee slet intet, men de fleste benyttede sig ærligen af dem, til dermed at fylde mange Blade, og ljebe mange Læsere. Jeg for min Part vriebe mig ofte som en Orm, naar jeg var nødt til at gennemløbe slige Ting. Bjerge og Dale, Træer og Søer og landlige Steder skal man see med sine Dine, i det mindste see dem i Kobber; den nøiagtigste Beskrivelse herover er mig tør. Jeg tænkte derfor: hvad du ikke vil, at andre skal gøre mod dig, det gjør du ikke heller mod dem, og skal min Dagbog igjen i Lommen.

Miss** Jeg troedr, De ville uotere Dem noget, siden De tog Deres Portefeuille frem, men jeg seer, De har betænkt Dem.

Jeg. Ja jeg har betænkt mig, kiere Miss**. Det var egentligen denne stionne Udfigt, vi har fra denne Plet, hvor vi nu sidde, som jeg agtede at beskrive; men jeg har ei saa heldig en Pen, som den, der skrev Ardingello; heller ikke er jeg saa stærk i Skyggeværk, som de Herrer og Madammer, der have skrevet saa vidt og bredt om de schweiziske Prospekter. Min Dagbog maae altsaa undvære dette Stykke.

Miss** (smilende) De holder en Dagbog og agter Dem ikke længer end til Sjælland!

Jeg. De veed selv, det giælder mere om, hvorledes end hvormeget man reiser; det grænssende Hoved kan have større Nytte af en Tuur fra Kiøbenhavn til Enden af Amager, end den i Laagetreisende, af en Reise fra Kiøbenhavn til Rom. Dette maa altsaa være min Undskyldning i Henseende til Rejsens Kortbed. Det var dog en Muelighed, at min Dagbog kunde indeholde gode Ting; men det er noget, entre nous soit dit, som ligger mig mindre paa Hjertet, end at jeg dog, inden jeg døer, kan blive Autor.

Jeg har i mange Aar tænkt baade hist og her, hvorledes jeg skulde begynde paa den Ting, men mit stakkels Hoved fandt ingen Materie, hvorom det kunde skrive. Endeligen falbt det mig ind at holde en Dagbog over mine Reiser; og see! nu skriver jeg baade løst og fast, jeg optegner endog det allermindste. Paa denne Maade kan man i Hast frembringe en tyk Bog, og det endog uden stort Hovedbrud.

Manden, (der snakker saa meget): Da jeg dog har havt den Gære, at gjøre Deres Bekjendtskab;

og jeg seer, det maaskee nu turde være Dem belei-
ligt, (da De dog har havt i Sinde at skrive noget
i Deres Dagbog,) saa tager jeg mig den Frihed,
at præsentere Dem min Stambog, det vil være
mig en sand Glæde, at see den prydet med Deres
Navn. De kommer i et godt og udvalgt Sel-
skab.

"Hvem i al Verden er da denne snaksomme
Mand, som Du her kaster ind? spørger Du vente-
"lig, kære K.; jeg hører Dig end videre sige: Du
"burde dog, min gode C. S., have sagt, hvorfra
"Du har taget ham. Er det forsvarligt, saaledes,
"uden mindste Anledning, med eet, at lade ham
"staae frem."

Jeg veed ikke selv, hvad jeg skal svare Dig til
denne Bebrejdelse, andet, end at jeg vel ikke er den
eeneste, der handler uden Grund. Jeg burde rigtig
nok i Forveien have sagt Dig, at jeg traf denne
snaksomme Mand i Ole Ryes Stue; at han spurgte,
om han maatte gjøre os Selskab ved Middags-
maaltidet? hvortil vi svarede Ja, og om han
maatte følge med paa Spasretouren? hvortil vi
svarede ligeledes Ja.

Jeg. Jeg har vel ikke egentligen den Ære at

kiende Dem, men kan jeg gjøre Dem en Fornøielse med at skrive i Deres Stambog, saa er jeg gierne villig hertil.

Nu vakte han mig en græffelig tyf forgyldt Bog med Sigende: seer De, jeg har mange Venner!

Bekjendtere, svarede jeg og skrev:

*Di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli
Fingerunt animi, raro et perpauca loquentis.*

Det er en snurrig Ting med disse Stambøger! Mange finde Fornøielse i, at have dem opfyldte med en grimme Hoben Menneskers Navne. Uden mindste Valg anfælde de enhver, de møde, dyppe selv Pennen for ham, tvinge ham til at skrive i den fiere Bog; og gjøre stort Pral af alle deres Busensfreunde. Jeg har kiendt een, der havde ikke mindre end fire Slags Stambøger: i den første fik blot de egentlige Lærde Tilladelse at skrive.

Denne var meget lærerig; thi her var Overflødighed af Tankesprog, hentede fra Plato, Epiktet, Seneca, Cicero, Kant, Aristoteles, Christus, Appollonius.

Den Anden var bestemt for de unge Piger denne var hierterørende: man saae her skygefulde

Lunde opfyldte med brændende Altere; og paa hvert Blad drev den skalkagtige Cupido sit Spil; ogsaa fandtes her mange nydelige Arier.

Den Tredie havde til Titel: mine fidele Ben-
ners Erindring.

So! her herskede en artig Fidelitet, men Gre-
court, la Pucelle og Musenalmanakerne vare
dygtig medtagne.

Den Fierde var helliget Eiermandens Familie.

Denne var saare kjedsommelig; dog saae jeg
nogle Tantepaamindelser, som ikke vare at for-
kaste. NB. Denne var mindst slibt.

Ogsaa jeg fik engang det Indfald at anstafte
mig en Stambog; den havde ikke flere end tvende
Blade. Jeg bar den et heelt Aar i Lommen; da
skrev J. S. i den, og strax afrev jeg det andet
Blad.

Den snaksomme Mand talte mig meget for
min Føielighed med at skrive i hans Bog; han
blabede omkring i den; "denne Rose, sagde han,
"har den yndigste Pige, Verden eier, tegnet; hver

"Gang mit Die falder paa den, hopper mit Hierte
 "af Glæde; jeg tænker da strax paa den Dag, da
 "jeg først saae denne Guddommelige; vore Dine
 "mødte strax hinanden, jeg læste Lykke i dem; thi
 "jeg saae, vi vare blevne til, den Eene for den
 "Anden; jeg kunde endog føle paa mig, at det var
 "en Umuelighed, vi fra det Dieblif mere kunde ad=
 "stilles! Allerede i min Barndom havde jeg giort
 "mig et Ideal, hvorledes den Person, jeg vilde dele
 "alle Livets Kaar med, skulde være, og nu havde
 "jeg fundet det."

Mis^{**} Jeg vil indbrømme Dem, De kunde
 have Ret hvad det Udvortes angik; men var De da
 ogsaa ved første Diekast sikker paa, at De tillige
 havde fundet Idealets indvortes Bestaffenheder, eller,
 havde De maaste ikke tænkt paa dem?

Den snalsomme Mand. Bevare os! Hvor
 kunde jeg glemme det vigtigste; men De maae vide
 Mis^{**}, jeg har et skarpt Die; blot af hendes
 Gang kunde jeg see, at hun var oprigtig, from og
 trofast. —

Mis^{**} Det er snurrligt nok, og Ubfaldet?

Den snalsomme Mand: har viist, at jeg ikke
 bedrog mig; hun er nu min Forlovede, og skal

blive min Kone; o De skulde kun see, hvor stion hun er; høre hende tale. Ja jeg tør næsten sige, at aldrig noget Menneſte har elſket med ſaadan Heflighed ſom jeg; aldrig har nogen kienbt Kierlighed ſaaledes ſom jeg.

Jeg (til Miſs**) — Jeg i det mindſte ikke; jeg troer, at naar Kierlighed er meget ſtor, ſaa er Munden meget tauſ. Jeg troer ikke, at Elſkovs Glæder har det tilfældeſ med andre Glæder, at man forhøier Nybdeſen ved Meddelelſen.

Miſs** Dette er ogſaa min Troeſbekiendte; jeg indbilder mig, at derſom jeg havde fattet ſand Kierlighed til nogen Mandſperſon, vilde jeg troe at vanhellige Kierligheden, naar jeg ſnakkede for meget om den; men dette er dog blot Formodning, jeg kan ikke bømme med Viſhed, førend Tilfældet indtraf, og maatte jeg aldrig — —

Jeg. Hvad mener De med dette Aldrig, Miſs**?

Miſs** At jeg maatte aldrig finde en Elſker.

Jeg. De Miſs**!

Miss** Ja! jeg er i det Fald meget vanstelig, og gjør mange Forbringee; jeg tænker paa Rosen i Stambogen; den qvæger ved sin Lugt, men den stikker med dens Torne. Jeg er hange for Torne.

Jeg. Man kan være vaersjom, og undgaae dem.

Miss** Man kan troe at være vaersjom, troe, at finde blot de silkebløde Blade, men disse Blade skjule Braaden.

Jeg. Jeg maae indbrømme Dem, at man vel ikke saa ganske kan undgaae Braaden; og man glemmer desoværre ofte, at den er til, naar Sandserne ere alt for meget Sandjier; den stikker da rigtig nok ufornodentligen, og Kierligheden, det største Gode, Gud Iod os kiende i denne Verden, lader os da smage Bitterheder, som ere de første af alle Bitterheder, — men fordi denne tunge Skiebne falder i Rogles Lob, derfor falder den ikke i Alles. —

Vi talde endnu meget over denne Materie; medens Manden med Stambogen vedblev at fortælle Tanten en grumme Hoben om hende, der havde tegnet Rosen.

Klokken slog to, og det var nu Tid at gaae tilbage til Ole Ryes; jeg troede, at Madammen havde Maden færdig, men det var ikke saa. "Her er saa mange Fremmede i Dag, svarede man mig, at De maae bie til Klokken 3."

Dette var en Streg i min Regning. "Jeg kommer altsaa ikke til Odense, førend det bliver mørkt."

Denne Omstændighed er maaske saare ligegyldig for Dig, kiere K.; men da den ikke var det for mig, saa vil jeg dog anføre den, og Du har vel sagtens i andre Reisebeskrivelser maattet høre Ting, der ikke vare af større Bigtighed for Læseren. Naar Du selv engang faaer i Sinde at udgive en Reisebeskrivelse, vil Du erfare, at Du ofte kan komme i Forlegenhed for quid des. quid non des —

Jeg satte mig da ned ved et Bord; tog min Dagbog frem, i Tanke at skrive en poetisk Epistel til min Ven Rasmus Ryerup. Lige for mig hang tvende Portraiter. Destoværre, det var ingen af Musernes; det var Bertens og Bertindens Portrait. Jeg var ikke oplagt til at rime, maatte holde op paa Halvveien. Naar jeg skal arbeide

med Hovedet, maae jeg hverken være det man kalder hierteglad eller hiertelig bedrøvet, og heller ikke ganske rolig i Sindet; jeg maae være i en underlig Stemning; jeg kan ikke selv forklare den; (jeg veed ikke, om jeg tør bruge det Udtryk) jeg maae ligesom føle min Siæl betynget af en blid Bæmod.

Til Professor Rasmus Nyerup.

Nyeborg.

Min Rasmus, Du som daglig tumler Dig
Hist paa den lange Sal blandt lærde Sager,
Og blot en Time Dig saa stundom tager
Til Hvile fra Din Dont, Du høre mig!

Naar Du modtager dette, taus Du gaae
Til Søren Josephs hen, bed ham Dig sende
En holsteenst Bogn, og inden Dagens Ende,
Du sige, den for Døren holde maae.

Din Grethe glad imod det Budskab ta'r,
Og hastig hun den Ruffert lader pakte;

Maar vi da jamles her, hun mig skal takke,
 At jeg en sund Idee Dig givet har.

Paa Nonnebierget og i Sunderup
 Vi os erindre vil de Forbums Dage,
 Da Suurmælksbøtten os — — —

See, kære K.; længere kunde jeg ikke komme; heller ikke har jeg siden den Tid kunnet faae mere færdigt; dog har jeg heller ikke villet kassere denne Epistel=Indledning; item, siger man, hjælper og til en Præken, og Du kan altsaa ingenlunde fortænke mig, at jeg benytter mig af den paa det rette Sted. Den er sandeligen et Produkt af mit eget Hoved, og hvor mange tilproppe ikke deres Bærter med Afstriker af Archiv=Dokumenter, og andre uoriginale Ting. —

Bed Middagsbordet foresaalt intet mærkeligt; den snaksomme Mand fortalte os meget om nogle af de fremmede Theatre, han havde seet; han vilde indbilde mig, at vort Theater taber sig ganste i Sammenligning med hine; at man her sjelden kunde give et Stuepil saaledes, som det burde gives. — Det lønner aldrig Umagen, at tage til

Gjenmæle mod flige Stakler, som vil eftersnakke alt hvad de har hørt af andre. Uden at have noget ondt Hierte, (thi det findes sjelden hos de meget snaksomme Folk) sige de ofte det, som de siden føle, de ikke burde have sagt.

Jeg lod ham altsaa snakke efter Lyst; jeg talte med Miss** om den Glæde det er at rejse, og at blive bekendt med fremmede Steder; er en ubekendt Bye end nok saa uvel, saa har den dog Nyhedens Interesse for os, og Sjelen faaer saa uformærkt en Rigdom af Ideer, hvis Erindring man ofte tilbagefalder, og glæder sig ved, som ved Mindet af en behagelig Drøm.

Der Levetid bør beregnes, ikke efter Aar, men efter den Mængde af Forestillinger, vi have havt, og efter Nyheden af samme. Held den, der paa en behagelig Maade saaledes kan siges, at have naaet en høi Alder: og hertil ere Rejser et beqvemt Middel.

Miss**. Og De fandt Livets eneste Glæder ved --?

Jeg Ved Venstak.

Miss**. Men Venstak forudsætter Harmonie,

og den findes saa fælden. Minde De mange glade Drømme?

Jeg. So Miss**. Jeg har altid troet med Bailant, at Mennesket af Naturen havde mere af det Gode end af det Onde hos sig. Jeg er som oftest blevet bestyrket i min Troe. At de Fleste ikke tænke som jeg, er maaskee deres egen Skyld. Enkelte Undtagelser komme ikke i Betragtning. —

Det er underligt nok, hvor Tiden galoperer bort, naar man befinder sig i et interessant Selskab.

Jeg vilde ikke troe mine egne Dine, da jeg saae paa mit Uhr, og fandt at Klokken var næsten syv.

"Mine Venner i Odense vente mig i dette Døgn; de vide, at jeg er gaaet over Bæltet i Formiddag; Vinden har været god; de kan ansee det for en Slags Ligegyldighed, at jeg ikke allerede er hos dem."

Dette tænkte jeg paa, da Tjeneren kom ind for at melde, Bognene vare færdige, og at Postillonerne ventede baade paa os, og paa at faae et Par Stilling, fordi de havde blet saa længe. Tjeneren gik bort med Bæltet, at vi snart skulde indfinde os, og med Ordre at give dem fire Mark til en Collation og til lige Deling.

Jeg gik ud for at eftersee, om ingen Pakker vare bleven glemte. Min Kullebogn holdt i bedste Orden bag ved Miss**s Karet, der var forsynet med sex Heste.

Da Miss**s Tjeuer havde besørget begge Bognene paapakkede, og bragt begge Postillonerne Colations=Pengene, saa troede min Postillon, at min Kullebogn var et Appendix til Miss**s Karet; og at jeg var en af Herstabet's Undergivne.

Han spurgte mig om dets Navn, og tryllede mig i Haanden, sigende, at han og hans Kammerat ikke nueligen havde haft saa raisonnable Folk at kjøre for, da de havde faaet fire Mark at drikke op, endog før de havde taget Bibsten i Haanden. —

Vi steg til Bogns; Miss** med sin Tante og Broder; (de tvende Landsoldater fandt sig ret vel paa Kufferten) og jeg med min Compagnon. —

Vi kom lykkeligen igiennem den lange mørke Port. Jeg ved ikke selv, hvoraf det kommer, at jeg føler en Slags Vengsteligbed, hver Gang jeg passerer en Fæstnings Port; mig synes, det bliver mig lettere om Hjertet, naar jeg er kommen uden for Fæstningens Territorium.

Maafke har denne Ængsteligbed sin Grund i, at jeg dolens dolens overvældes af Forestillinger om Fæstningens Bestemmelse, om Indskrænkning ic. —

Det veed jeg, at jeg lever heller i en aaben Bye.

Lad være vor General=Beicommiffion, som faa kjerligen erindrer sig Folks Arme og Been. Den lange Steenbroe strax uden for Næborg har i mange Aar havt mungen Anstødssteen for mig.

Jeg fandt den nu i en bedre Tilstand, og faae, man snart vil kunne fare affted paa den, som paa de jellandske Kongeveie. —

I unge og gamle, høie og lave Herrer, som ere bekvæmede med Ubestedenhed, og ikke have gaaet i Kulturens Skole, og ikke kjende dens velgjørende Birkninger, kommer hid til mig, og lader min Postillon være Ebers Exempel.

Miss**s Bogn kjørte foran; og efterlod sig faa forfærdelig en Støvstye, at mine Dine ikke kunde udholde det.

Jeg. Nej Svoger, denne Støv er mig utaa=Jelig.

Postillonen. Ja hun er slem, men vi kan nu ikke undgaae den.

Jeg. Jo, Du skal kjøre Kareten forbi.

Postillonen. Men saa kjøre vi Støvet op for Kareten!

Jeg. Det skader ikke, Binduerne ere optrukne for Aftenluften, og hvad Forrideren og Kudsten angaaer, de ere vantte til slikt Traktement. Kjør dem forbi!

Postillonen. Det har sin Rigtighed; men det er dog ikke Deres Alvor, at jeg skulde kjøre i Forveien.

Jeg. Det er mit ramme Alvor.

Postillonen. Nei, jeg tør ikke gjøre det; thi om De ikke er bange for at støde Deres Herfskab for Hovedet, saa er jeg bange derfor; det lader dog saa uhøfligt.

Det var med megen Overtalelse, at jeg fik ham til at vove dette Skridt.

Da vi kjørte forbi Kareten, var Miss** falden i Søvn; min Compagnon tog samme Partie. Jeg snakkede med mig selv og med min Svoger om de gode og bequemme Kullevogne, som man haver i Fjhn. Klokken var over otte, da vi holdt stille ved Ullerslev Kroe.

Her havde jeg i Sinde, at afbryde, ikke min Reisebeskrivelse, men det 7de Kapitel; da det forrige 6te Kapitel blev sluttet med en Postillon=Aneldote, saa vil jeg ikke ende dette paa samme Maade.

Er det end ingen Igientagelse, saa er det dog en Ensformighed; og den lieber, som i Naturen, saa og i lærde Værker.

Ullerølev Kroe ligger da omtrent halvanden Mil fra Nærborg; Kroemanden hedder Hans Ei=bye; hans Kone er smuk. Af Kroe at være, er Bygningen temmelig god; den er omstanset med Rækværk, som er forsynet med Jernringe, at de Ridende derved kan binde deres Heste, medens de selv tage sig en Taar. Strax ved Kroen ligger Byens Kirke, som er langt smukkere end de Siel=landste i Almindelighed etc. Den er et Annex til Flødsstrup; og Herstabet paa Rastenberg har jus patronatus. — Ikke langt herfra ligger de skønne Herregaarde, Rørbech og Schousboe. Schousboe har i gamle Dage været et Kloster. Det er en fast grundmuret Bygning, har et Spir og hvælvede Kjeldere. Man finder her endnu adskillige Levninger fra Klosterperioden; f. Ex. i Alleen strax ved Gaarden finder man Kristus paa Korset.

Den Tradition, som jeg i min Barndom har hørt om Ursagen, hvorfor dette Trækors staaer paa dette Sted, lyder i Korthed saaledes:

En Nonne var besværet, Gud veed hvoraf (ven=telig af Aandelighed). Hun vidste, som saa mange flere, at den frie Luft er tienlig baade for legemlig og aandelig Besvær. Hun vandrede derfor hen til omtalte Alee; lagde sig (rimeligviis knælende) ned paa dette Sted; her skal hun have faaet et Syn; og dette Syn (snurrligt nok) var saa kraftigt, at hun blev lettet fra sin Sielebyrde. — Til en Erin=dring om denne Frelse lod hun her sætte en bønne Kristus.

Ku ryfter Du atter med Hovedet, gode R. "Nei, Du maatte heller have endt dit Kapitel med din "Bostillon — end med din Nonne=Anekdoter; og "hvad rager mig og Læseren Navnene paa dine "Kroemænd, og Efterretning om Hesteringe, og "Herflabets jus patronatus?" —

Jeg kan ikke hjælpe dig, Hr. Professor! I næste Kapitel skal Du endnu bøde mere slegt; og allerede

her lader jeg Dig vide, at jeg endnu ikke saa ha-
stig agter at forlade Ullerslev, og den omlig-
gende Egn.

8de Kapitel.

Ullerslev Kroe. Den gamle Mand. Glade
Erindringer.

Wer die Wiege nicht kennt, die ihn sorgsam
gewieget,
Wer die Mutter nicht kennt, deren Busen er sog,
Wem sein Vaterland fremd ist, das ihn zum Manne
gebildet,
Der verstumme, wenn er heftet sein Aug' auf sich
selbst.
O daß der Mensch, der wähnet mit forschbegierigem
Wissen
Sich zu erheben zum Quell aller Wahrheit und
Lichtes,
Einst vergaß, wo sein Daseyn, Leben, Denken,
Empfindung,
Ewige Zukunft von Dir, ewige Altmacht, ihm ward.

De psychologiske Videnskaber ville vinde meget, naar hvert Menneske, der kunde skrive sin Biographie, ogsaa virkeligen skrev den. Dog forstaaer jeg ved Biographie ikke den, som man kan hente fra Kirkebøgerne eller i Aviserne.

Jeg bryder mig hverken om at vide, naar En er fød eller copuleret, eller hvor ofte hans Kone er nedkommen; nej, det er andre Data jeg forlanger.

Vel sandt, man maatte ikke gjøre fast Regning paa, ikke at finde andet end den rene Sandhed; mange Omstændigheder kan gjøre en Udsejelse nødvendig; man tør og kan ikke altid blotte sit eget Jeg, eller andre for meget; man vil altid fremsætte for Publikum Grunden, som har motiveret os til en eller anden Handling; man laster stundom et Slægt over den.

Men uagtet slige uundgaaelige Ufuldkommenheder ville disse Biographier stifte megen Nytte; de blotte Hovedmomenter ville give Anledning til mange Slutninger, og frembringe mange Opdagelser.

Ethvert Menneske bør, saa meget det staaer i dets Magt, virke til Gavn for Menneskeslægten. Man jeer En handle saaledes; men man troer, han burde

have handlet anderledes; man seer ham virke meget Got, men man troer, han burde virke end mere. Nu erfarer man nogle af hans Livs Omstændigheder; man bedømmer ham mildere, og see! han er tilbeels retsærbiggjort.

Som sagt, jeg anseer det som et Slags Giæld til Verden, at levere sin Biographie; og hvis der ikke kan betale Giælden i Sølvmynt, kan betale den i Kobbermynt.

Jeg tog engang en fransk Bog i Haanden; jeg troede, at finde en Afhandling over Musikken, (til hvilket at troe Titelbladet berettigede mig), men jeg fandt Forfatterens Levnetsbeskrivelse.

Du, kjære N., troer her at finde en Rejsebeskrivelse; men du maae ikke tage mig det ilde op, om jeg beder dig, at følge mig igjennem mange af mine Barndoms og Ungdoms Scener. Vandrer du med en ubetydelig Person, saa kan der maastee dog gives de Djebliske, da du kan desennuiere dig i mit Selskab.

Jeg holdt da, som du saae i syvende Kapitel, stille ved Ullerslev Kroe. En gammel Mand rakte sin rystende Haand op til Bognen for at faae en Alsmisse. Tiden, maastee ogsaa Bekymringer, havde

draget bybe Furer i hans Ansigt; det graae ærværdige Haar hang ned paa hans Skuldre.

Jeg maae tilstaae, at jeg holder for, man bør ikke give til alle Bettlere i Fleng; men finder man en Person, der baade er værdig og trængende til en Gave, da give man den ogsaa rundeligen.

Jeg maae ogsaa tilstaae, at jeg heller giver Almisse til en gammel Mand, end til en gammel Kone. Det forekommer mig, som den sidste i mange Henseender bedre kan staae sig igjennem, bedre kan vide at staae sig Pleje.

Jeg greb i Lommen og gav ham nogle Skillingen.

Den Gamle. Gud velsigne Dem; De er god, som vor salig Far Hr. L., og derfor gaaer det ham ogsaa vel, og derfor beder jeg ogsaa for ham.

Jeg. Han var en sand Faber for sin Menighed, og den, der i Stillehed har virket saa meget Gode i Verden, som han, maae hvile meget blødt i Graven.

Den Gamle. Ja det var nu den Gang, hans Søn P**** blev kaldt til Præst; ja jeg glemmer aldrig den Dag; vor Far kunde ikke have Glæden

for sig selv allene; ogsaa vi Fattige her i Ullerlev
 skulde tage Deel i den; jeg for min Deel (Herren
 troer mig maaskee ikke), jeg fik en heel Skjeppe
 Meel, ja saa gjorde jeg.

Nu stode Laarene den Gamle i Djinene: et her-
 ligt Hædersminde for den Hensarne.

Jeg saae hen over Marken; F.....s hvid-
 kalkede Kirke var tydelig at see; den høje Lind stod
 knejsende over Præstens Grav.

Der strøg ved Kirkemuren, tænkte jeg, ligger
 Præstegaarden; og nu fremstillede sig for mig flig
 en Række af hine Barndoms og Ungdoms Glæder,
 at jeg i dette Djeblil syntes, paa en dobbelt Maade
 at nyde min Tilværelse.

Her var det, at jeg, med Kjeppen imellem Benene,
 løb igjennem Kornagerne, jeg kunde løbe saa langt
 jeg skulde uden at blive træt; jeg troede, at Kjep-
 pen gjorde samme Tjeneste, som en Hest. Ofte
 lagde jeg mig ned i Kornet paa Ryggen, lod det
 bølge sig hen over mig, saae op mod den dejlige
 blaa Himmel, og var glad til at finde den at
 være klar, som min Sjæl. —

Det var en Helligdag; Præsten sagde mig om
 Morgenens, at han efter Prælenen vilde overhøre

Ungdommen. Jeg gik i Kirken, og neppe var der sagt Amen, førend alle Ungkarle og Bønderpiger stode paa Gulvet. Det var en Slam, om ikke ogsaa du underkastede dig Examen, tænkte jeg, gik ud af min Stoel, og stillede mig ved Siden af de andre. Med sin sædvanlige Bliidhed tilspurgte Præsten Ungdommen, og den svarede med en sømmelig Frimodighed. Ingen blev et Svar skyldig. Endeligen kom Touren til mig; jeg erindrer endnu, at mig blev opgivet, at opregne nogle af de vigtigste Pligter, vi skyldte vore Medmennesker. Jeg slap temmelig godt fra Opgaven, og var helt stolt, da Præsten til Slutning trykkede mig i Haanden, med de Ord: Du stod dig som en Karl, min Broder. Middagsmaden smagte mig den Dag bedre end sædvanlig; der blev sat en Pøseflask med Franskvin for mig. Dette var en Belønning, fordi jeg havde staaet mig saa brav.

Her var det, at jeg engang klattrede op i Kirke-taarnet, og i min Uskyldighed tog fat paa Klokkestrengen. Klokken klemte, og strax kom der en Staffet op til mig, strigende at jeg for Guds Skyld dog maatte lade være at trække i Snoren, da Byefolkene troede, der var Ildløs. Jeg blev

saar elendig tilmøde ved denne Uforsigtighed, at jeg ikke kunde sove den hele Nat; jeg forestillede mig, at hele Byen maatte være vred paa mig, da jeg saaledes havde sat den i Stræk.

Her var det, at jeg saa mangen Sommeraften gik ud til Præstens Folk i Marken; de bleve meget glade, naar de saae mig; thi jeg bragte Brændeviin med mig, og havde den Fornøjelse, at skjænke hver sin bestemte Portion. Ofte agede jeg da hjem med dem paa Høstvognen, ofte gik jeg bag ved en Flok Gjæs, og moerede mig med at see, hvorledes enhver af dem vidste at søge hen til den Bye, hvor den hørte hjemme.

Der i Præstens Have var det, at jeg ofte om Søndag Eftermiddag spillede Regler med den gamle Præst; han slog meget viffere og bedre end jeg. Jeg troede det vilde være en stor Fuldkommenhed hos mig, hvis jeg engang i Tiden kunde naae hans Færdighed. —

Tag mig Sparebøffen, som staar ved Chatollet, sagde Præsten engang til mig, da han trak Proppen af en Viinflaske. Han fik Sparebøffen, og lagde 2 fl. i den; jeg spurgte, hvorfor han just

nu lagde Penge i den? "Jeg har gjort mig den
"Lov, aldrig at brække Gul paa en Flaske, uden
"ogsaa at betænke de Fattige."

Derhenne i det lille Huus ved Lebet imellem
Flødstrup og Schousboe var det, at der blev
begaaet et Mord. En gammel Pige, som sad varmt
inden Dørre, sad her om Aftenen og syede, da Mo-
deren kom ind, knusede hendes Hjerne og tog hendes
Penge. Jeg var den Gang meget ung; denne
Historie gjorde stærkt Indtryk paa mig; jeg ind-
bildte mig, at en Morder maatte see anderledes ud
end andre Mennesker. Han blev greben, og jeg
saa ham bringes til Retterstedet. — Ikke længe
efter red jeg en Aften silbig til Flødstrup, det var
ganste mørkt; jeg skulde passere dette Led; det gy-
se i min Sjæl; jeg saa Morderen komme sprin-
gende imod mig, og holde fast i Tømmen paa
Hesten, Huusfolkene sov; det lusede hvult i Pilene,
som stod ved Gjerdet; da jeg stod ned af Hesten,
for at lukke Lebet op, rystede mine Knæe, og Hjer-
tet pillede Slag i Slag. Jeg slap igiennem, lod
Lebet blive staaende aabent, og nu galoperede jeg
saaledes afsted, at neppe nogen Morder skulde have
galoperet omkaps med mig. Hvor blev jeg ikke

glad, da jeg hørte den gamle barste Troefast gjøe; og den stemme Hjerteklappen satte sig nu efterhaanden. —

Jeg saae engang, at min Fader stak en Bog i Lommen, da jeg kom hen til ham; jeg mærkede, han vilde ikke gjerne, jeg skulde saae Fingre paa den. Han glemte den siden ved en Hændelse paa sit Skriverbord. Det var Leiden des jungen Werthers. Jeg stjal mig til at blade noget i den, (*nitimur in veritum, semper cupimusque negatum*); den interesserede mig uendeligen; jeg glemte alle mine andre Bøger; jeg fandt her saa megen Natur, og havde ingen Roe, Nat eller Dag, førend Boghandler F. forskaffede mig den. Nu heftede jeg den selv sammen, stak den i Lommen, og saae glad, som om jeg havde haft hele Verdens Glatte hos mig, vandrede jeg med den til F.....

Her læste og atter læste jeg den paa Præstens Studerestue, hvor jeg havde mit Sovestue.

Jeg laante den siden til en Forvalter her i Nærheden; han gav mig den tilbage med Sigende, at Werther havde været en Nar, at Bjecken var et uffelt Produkt. — *Homunculi quanti sunt!* siger Plautus. —

Dig synes venteligen, kjere K., at jeg nu nok kunde forlade Ullerslev Kroe, og begive mig videre paa Bejen. — Jeg var engang i en Landsbyelirke; Præsten, Hr. W., var en lille bitte Mand in forma Ima; maaskee var dette Aarsagen, at han prægede desto længere; da jeg havde hørt paa ham halvanden Time; (og af hans Inddeling kunde jeg merke, vi først vare passerede Halvvejen), greb jeg til det simple Middel, at gaae min Vej. Dette anfører jeg, kjere K., for at du kan følge mit Exempel, og, dersom mine Bagatel=Historier blive dig alt for kjedsommelige, da lægge dem bort.

Nu bliver det nok det bedste, sagde jeg til min Postillon, at vi liste os videre frem; og nu lob han Hestene trave lystig, indtil vi naaede Aasum. Man passerer her over en lang Broe, under hvilken flyder en liden Aae; men i forbums Dage, siger Historien, skal her være holdt et Sæfslag. Nu flyder der, som sagt, en Aae, der ikke er dybere, end at Bønderpigerne, naar de vasse, ofte vade over den.

De tager ventelig ind paa Postgaarden, sagde min Postillon; nej, sagde jeg, du kjører lige til K., og det varede ingen halv Time, førend jeg var der.

Der er en stor Forstjæl paa den Modtagelse, man faaer af en Bert, naar man træder ind i et Berts=huus, og paa det Haandtryk, med hvilket man hil=ses af en Ven. Det første tilkjøber man sig; og dersom Berten, af de ubvortes Omstændigheder, kan slutte sig til god Fortjeneste, formerer hans Kvg med Fornøjelse en ret Binkel; den sidste trykker os med Hjertelighed i Haanden, og ønsker ogsaa at nyde vort Selskab længe, men af en anden Grund, end den første.

Du bliver altsaa ikke længere end nogle faa Timer hos os, jagde min Fetter.

"Nej, denne Gang ikke, thi jeg har lovet, at spise til Middag i Morgen i Fredericia, men derimod agter jeg paa Tilbagereisen at tilbringe adskillige Dage hos dig."

Klokken slog nu to; jeg havde ikke faaet nogen rigtig Søvn siden jeg drog fra Kjøbenhavn, og Klok=ken sex om Morgenens var min Vogn bestilt til Strib.

Jeg sagde altsaa god Nat til min Fetter, og gik op paa mit Kammer.

9de Kapitel.

Her er Forfatteren i Forlegenhed for at
 udfinde en passende Overtskrift, og sætter
 derfor blot:

— *Olim hæc meminisse juvabit.*

VIRGIL

De fyenste Foermænd have nogle ganske fortræffelige Bogne; de nærme sig, hvad Størrelsen angaaer, meget de holsteenke, og ere meget magelige, da de ere forsynede med et Slags bredere Lehnestole, som endog oven i Kjøbet have Synder; man kjøber ikke denne magelige Transportering for dyrt, ved at betale 3 Mk. for Milen om Sommeren, hvilken Takt er authoriseret ved Reskriptet af 29 Junii 1792.

Klokken var 6 om Morgen, da min Compagnon og jeg kørte ud af den Obenset Vestre Port. Vi sad jevnfides ved hverandre, vare begge i god Lune og sang, det vi burde synge: Fryd dig ved Livet.

Ved Siden af vor Bogn gik en dejlig Mængde Malkepiger i deres selvvirkede røde Trøjer. Stolt

knejsede Bøtten paa Hovedet, medens deres Fingre tumlede sig med Strikkepindene. Adskillige af dem ønskede os en lykkelig Rejse.

Vejen imellem Odense og Strib er ikke med de bedste; af og til gives der Banker, og den lange, lange Bispenberger Gyde er heel uejvn, og om Sommeren trakteres man her med saa meget Støv, at man neppe kan holde Dørene aabne, for at nyde de enkelte skjønne Prospekter, som her af og til frembyde sig. — Man møder paa denne Tour ikke mange Følk, og støder sjelden paa noget Eventyr.

Der er, bestøværrr, eller om du vil, kjære K., maasse bestobedre, mange Ting, som jeg ikke haver i min Magt; men der er ogsaa paa den anden Side mange Ting, som jeg raader over. Jeg kunde, for Exempel, nu paa en Stubbs gjøre Ende paa min Rejsebeskrivelse, og blot fortælle, at jeg kom til Strib Klokken 12 om Middagen, til Fredericia Klokken 2; spiste der til Middag; kjørte derfra mod Asten, og naaede Maaket for min Rejse — Kl. 1 om Natten, et jam finis erat; — dette kunde jeg gjøre, og min Rejsebeskrivelse havde

haabe sin Begyndelse og Ende, det vil sige, var ganske fuldstændig; men Skrivestylen vedbliver at pirre mig, og jeg vil endnu en liden Stund fremtøre i Skriveriet.

Jeg har ikke i mit Brev bunden mig til nogen vis Orden; du seer, at jeg sætter Dedikationen i Midten, Titelbladet mod Enden o. s. v.

Dette steer, forbi jeg er en Hader af al Evang; derfor foredrager jeg heller ikke de Familie-Selskaber, som netop skal holdes paa en bestemt Dag om Ugen. Saaledes at kontrahere min Person bort til visse Timer og til visse Ting, det skal jeg aldrig gjøre med min gode Villie.

Du kan altsaa ikke forundre dig over, at jeg, som nu skulde kjøre paa Bejen til Strib, lader mine Tanker kjøre omkring i Odense og paa andre Steder i Fjhn; heller ikke maae du forundre dig over, at jeg stundom forandrer Tone; thi man kan ikke altid være i samme Lune.

Olim hæc meminisse juvabit, sagde Æneas, da Stormen hylede i Takkel og Tov. Og jeg sagde det samme, nu jeg sad paa Bognen. Jeg havde nu engang begyndt paa, at lade endeel Optirin fra

min Ungdom passere Revue for mig, og fandt Fornøjelse i at vedblive Revuen.

Odense er den største, og i visse Henseender den smukkeste Kjøbstad i Fyh. Den er i de sildigere Tider bleven forstjønnet med adskillige smagfulde Bygninger. Den har fire Kirker, af hvilke St. Knuds især udmærker sig; denne Kirke har en stor Deel af de Egenstaber, som bør findes ved et Gudsdommen helliget Sted; den er af en anseelig Højde, ikke overvældet med unyttige Zirater, lys og rummelig. Taarnet er temmelig højt, og har et nyt Spir, som, saavidt jeg veed, ganske er bygget paa Madam C****vs Bekostning.

De graae Brødres Kirke bruges ikke, undtagen i Fasten, eller som en Reserve Kirke, naar en af de andre er under Reparation. Alter=Tavlen er forgyldt Billedhugger=Arbejde og et stort Mesterstykke. Til Kirken grændser Hospitalet, en betydelig stor Bygning. Dette Hospital har i de sildigere Tider undergaaet adskillige Forandringer: de mørke, flumle, fugtige Værelser ere forvandlede til lyse og tørre Værelser; ogsaa Kirken har faaet et langt blidere Afsyn, Hospitalets Forstander har en nydelig, beqvem Residens.

Raadstuen, en gammel grundmuret Bygning, har ogsaa, for ikke længe siden, mistet en Deel af dens gothiske Krusebiller. Her er en meget stor Sal, som i min Ungdom blev brugt til at holde Bal paa Kongens Fødselsdag, og til Theater, naar et eller andet Skuespil=Selvskab besøgte Byen. —

Min gamle Fader stod ved sit Skriverbord. Bogbinder M*** kom ind til ham, for, paa Børnes Begne, at bede, han vilde gjøre et Bær, passende til nogle af dem opjundne allegoriske Malerier. Dette Bær skulde anbringes i Raadstue=Vinduerne, og fortolke Byens Glæde ved Hans Majestæts Fødselsdag.

Min Fader havde just meget travlt med at lægge sidste Haand paa et Bær, der skulde sendes til Forlæggeren; han turde derfor ikke gjøre Bogbinderen noget vist Løfte, men bad ham komme igjen Dagen efter.

Jeg hørte Samtalen, forestilte mig den Glæde og Ære det maatte være at see sit Navn illumineret i et Raadstue=Vindue, taug stille, gik op paa mit Kammer, lukkede Døren i Laas (man begejstres bedst under lukte Døre), anraabte tre, fire Muser,

flog mig for Panden, for at udfinde noget, der kunde staae i Forbindelse med Maleriet, og var saa lykkelig, at frembringe nogle Linier, der svarede til Hensigten.

Min Fader fandt dette Aands-Produkt ganstke antagelig; de eligerebe Mænd fandt det ogsaa antagelig; og see nu hvilke Frugter det bar mig: pro 1mo fik jeg en Taksigelse for mit Arbejde, med Forsikring, man var fuldkommen fornøjet med det; pro 2do blev mig overleveret en fri Billet til Ballet; og pro 3tio — nej, jeg mægter ikke at beskrive den inderlige Glæde, jeg følte ved at see Højtideligheden beskrevet i danske og tydske Aviser, og mit Navn der paa Tryk. Jeg var den Gang omtrent 12 Aar.

Her paa Raadhuset findes vel indbrettede Arrester for Stiftets Forbrydere.

Pastor B. sagde mig, at de nu findes i saadan Stand, at dersom Howard kunde see dem, vilde han fige: saaledes skal det være.

Slottet er bygget i Frid. 4des Tid, og ikke uden Smag. Haven var i min Barndom en meget kjedsommelig Have, og blev ikke meget besøgt. Anlagt paa fransk Maneer fandt Djet intet andet, end

stive Alløer, og ligestkaarne Hækker og Kongens Navn i Tiffer; den eneste Gang, som Udsigten gjorde interessant, var paa den Tid for hellig til at betrædes af Menneskesøbber: det var blot nogle Røer, som havde Afgang til den.

Tal være derfor Stiftamtmand Buchwald! Thi det er formodentligen ham, der er Uarsag til, at Haven fik et andet Udseende. Den har nu afkastet den fordums franske stive Fadder=Klædning, og er bleven iført den engelske utbungne Frakke. Her er mange nydelige Partier. Den er nu en behagelig Samlingsplads for Byens Folk; jeg selv gik paa en af mine Rejser derhen en Aften, og fandt det ligesaa levende, som i vor herværende Cava=leergang.

Byen har ogsaa et Gymnasium, en latinsk Skole, et Komediehuus; om hvilket alt jeg maa sige i en anden Rejsebeskrivelse skal give dig Efterretning.

Eggen omkring Odense er meget stjøn; en blid Melankolie splder Sjælen, naar man eensom vandrer omkring i Skoven ved den saa kaldte Slotsbakke; og med en ret levende Munterhed flentrer man langs med Aaen hen til Ebyes Mølle.

Ogsaa lønner det heel vel Umagen at gjøre en

Spadseretour omkring ved Nonnebjergget. Her laae jeg ofte med min Horaz i Haanden, og ærgrede mig over, at det, jeg forstod af den, var saa lidet, og det, jeg ikke forstod, saa meget.

Byen driver en ikke ubetydelig Handel, og forsender Vare deels til Kjøbenhavn og Norge, (hvorhen især gaaer Korn-Vare) og deels til fremmede Stæder. End mere udstrakt vil Byens Handel blive, naar den begyndte Kanal engang i sin Tid kommer istand. — Her findes ogsaa en stor Deel Handskemagere, hvis Arbejde har god Affætning.

Heller ikke er her Mangel paa Galanterievarer; jeg besøgte en Boutik (og jeg troer der er flere), hvor jeg fandt mange nye smagfulde Sager.

I min Tid havde Byen et Bogtrykkerie; Entreprenuren, Hr. Iversen, er en virksom og vittig Mand; og hans Aviser læses meget. Nu har det tvende Bogtrykkerier.

Om Folkemængden, Politiet, Brandanstalterne &c. vil jeg intet skrive denne Gang, og det af den Grund, at jeg ikke kjenber noget til det.

Staben for det spanske Regiment lette Dragoner ligger her i Garnison; Regimentet bestaaer af smukke Folk, og har, efter min Forstand, udvalgte smukke Heste.

Hvorfor seer du saa ofte tilbage? Er Rufferten løs? spurgte min Compagnon.

Jeg. Jo seer du det høje Huus med de blaa Tagsteen, ikke langt fra Kirken; tæt ved samme ligger vort forrige Huus, og ved at see derhen, rinde mig saa mange, mange Ting i Tankerne, at jeg bliver ved at see tilbage: Mit Kammer vendte ud til Gaarden; det havde fire Fag Vinduer, som vare forsynede med Skuder. Disse kom til god Nytte; min Fader vilde, jeg skulde følge hans Exempel, staae op tidlig, og gaae betids til Sengs. Da dette ikke var efter min Røgebog, og min Fader fra sit Sovokammer, som var skraas over for mit, kunde holde Regning med mig, hvor længe mit Lys brændte, saa glemte jeg ikke at betjene mig af Skodderne, naar jeg vilde tilbringe endeel af Natten ved en eller anden Bog. Paa denne Maade gjennemlæste jeg mange herlige Sager; naar bliver jeg igjen saa glad, som da jeg første Gang lærte at kjende Kleist, Hagedorn, Haller, Rabener, Vitaué, Gesner, Thomson, Voltaire, Grandisson, Batteur, Rollin; disse og mange flere gode Bøger laante jeg af R.,

som togerte hos os, og havde bragt dem med fra udenlands Rejse.

Paa dette Kammer tilbragte jeg mange Timer i største Eensomhed; min Fader var gammel og fandt større Lyst i litteraire Arbejder, end i Selskabsvæsenet, som han stundom, naar han var vred, kaldte Dagdriverie. Jeg var uden Søbstende, uden Legebrødre; jeg gik aldrig i offentlig Skole, og dette eensomme Liv bidrog efterhaanden til at frembringe en Slags Mørkhed hos mig, som endnu ikke har forladt mig.

Jeg havde saa ganske alt, hvad jeg vilde have, naar min Fader engang imellem, træt af Arbejde, om Aftenen satte sig ved Kaffelovnen, røgebe sin Portorikko, og lod vor tykke Køllepige fortælle Eventyr paa dansk; min Moder snurrede da gjerne med sin Køl, og jeg har altid siden den Tid holdt meget af Spinderokkens Snurren.

Der paa Loftet, ved Siden af Stegebenveren, hang det tremastede Skib paa 40 Kanoner, som blev mig foræret, da jeg blev Søcadet.

Her stod tvende Gange om Ugen den gamle haltende Skipper F. og lærte mig at kjende Mesfanmasten fra Stormasten. Han afløste den afstedigede preussiske Lieutenant P., som tilligemed Matematiken, bidragte mig mangt et brødt preussiskt Dreffgen.

Min tydske Sprogmeister var et heelt underligt Menneſte; jeg troer, han i sin hele Levetid aldrig havde læst andet end de tydske Aviser; de vare ham en udtømmelig Snakketilbe.

Saaledes vedblev jeg at lægge mig efter de Videnskaber, der vare mig nødvendige som Søemand, indtil — længer kom jeg ikke i min Fortælling, men streg: au min Arm, min Arm!

Dette betyder, Bognen var væltet, og min Arm havde ved denne Lejlighed faaet Plads imellem Bognen og et Træ, der stod ved Grøften.

Aarsagen til denne Fatalitet stak i min Postillons point d'honneur.

Jeg. Men er du da gal, at du vælter os, hvor Bejen er saa god?

Postill. Herren maae ikke være vred, men Bognen fik et Sving mod Grøften, fordi jeg kjørte saa stærkt.

Seg. En Flue maae have stuktet dig, da du med eet tog saaledes affled.

Postill. Nej, seer De Kroen, som ligger ved Siden af os? Der staaer adskillige Gjester i Døren, og disse maatte jo satte ringe Tanter om Rudsken, Bognen og Hestene, hvis man lirkebe for meget; — jeg plejer derfor gjerne at lade staae til, naar jeg kommer til slike Steder, men denne Gang tog jeg mig ikke i Agt her, hvor vi maatte dreje om.

Seg vilde ikke give ham nogen videre Frettesættelse, og dette havde ogsaa sin Aarsag: nemlig min Dagbog. Hvo veed, tænkte jeg, hvorledes det gaaer dig med den? hvo veed, om du ikke ogsaa vælter i Græsten med den? Drives du ikke ogsaa, ligesom din Postillon, af Uergjerrighed, vil du ikke, det gjelde, hvad gjelde vil, være Forfatter?

En Slagter fra Kjøbenhavn, der havde været Ojevidne til dette Optrin, kom springende hen til Bognen, og hjalp baade os og Bognen paa Benene igjen.

Atter faldt min Dagbog mig i Tænderne; jeg

ønstede, der i sin Tid vilde opstaae en Recensent, der tog sig ligesaa meget af den, som Slagteren tog sig af den ombæltede Bogn!

Da jeg kom ind i Kroen, efterfaae jeg min Arm; den havde ikke faaet nogen betydelig Skade.

En god Fleskestinte, som jeg fik Fingre paa, lob mig snart forglemme denne Hændelse.

10de Kapitel,

som indeholder et Tidrum af 4 Timer.

We travellers are in very hard circumstances, if we say nothing, but what has been said before us, we are dull, and we have observed nothing. If we tell any thing new, we are laughed at, as fabulous and romantic.

Det er ikke altid, at jeg lider, Folk skal holde Regning med mig; det vil sige med andre Ord, jeg lider ikke, man forub skal kunne bestemme mine

Handlinger, paa samme Maade, som man i nogle Huusholdninger med Bished kan slutte sig til, at naar der gives Belling i Dag, fordi det er Mandag, da vil der vante Kaal i Morgen, fordi det er Tirsdag. Heller ikke lider jeg de Personer, paa hvilke man kan anvende dette Forudseerie; nej! naar en løber i fuld Spring imod Norden, og Hoben raaber: han vil min Sjæl til Norden, og Personen da med et huult Smil forandrer Koursen, og løber mod Vesten, see det er min Mand! Dog forstaaer det sig, at der kan indtræffe Omstændigheder, som tilveels forandrer min Dom.

Du kjære R., glæder dig formodentligen over, at der af min Rejsebeskrivelse er tilbagelagt i det mindste 2 Parter, og at jeg ikke kan fortære mange flere Skinker, inden jeg siger et jam finis erat. Men glæd dig ikke for tidlig! — Apropos ad vocem Skinker; vi Forfattere fortælle ofte vore Læsere mange Ting om vort eget Seg, som for Vægmand kan synes at være Ubetydeligheder, men de kloge, som du og jeg, lee ikke alletider af dem, vi tage dem ad notam. Min Skinke=Frokost f. Ex. kan vise, at det var en fornuftig Bertinde, som jeg besøgte; thi i mine Tanter er enhver Kroerke, som

altid har *Skinker* i Beredskab for de Rejsende, fornuftig; den kan ogsaa være et Bidrag til min *Biographie*; maaskee der i sin Tid opstaaer en, som aldeles ikke har kjendt noget til mig, og paa-tager sig at skrive den, og for ham maae enhver *Oplysning* være kjærkommen, helst der maaskee vil blive *Mangel* paa mere vigtige *Data*. —

Disse *Tanker* faldt mig ogsaa ind, medens jeg opholdt mig i *Kroen*. Jeg tog derfor min *Blyant* frem, og efter først at have noteret min *Omveksling*, min *ømme Arm* &c., noterede jeg ogsaa, til *Fromme* for min tilkommende *Biograph*, afskillige af de *Egen- og Ikke-Egenstaber*, som findes hos mig, samt nogle *Strøetanker*. Hvad enten du nu vil læse dem her, eller du ikke agter at læse dem, saa vil jeg dog komme frem med nogle enkelte af dem.

Jeg anfører alt i den samme *Orden*, som jeg skrev det i *Kroen*; er denne *Orden* end ikke saa ganske *lucidus*, saa er den mig dog den mest magelige.

*

*

*

Af al *Sort Røgtobak*, er ingen der smager mig bedre end *Liverpol*, blandet med *Knaster*.

*

*

*

Der skrives saa meget om Skrive=Friheden, og jeg kan ikke lide det Skriverie; thi jeg indseer ikke, man har nødig at skrive saa meget derover.

Mange Ting her i Livet vare mig sande Mod=bydeligheder, og just disse Ting faldt ofte i min Løb; og min Ulykke var, jeg kunde aldrig lære at betragte dem fra andre Sider, end fra den mod=bydelige, men maaskee havde de heller ingen anden.

Der ere mange Menneſter, som ikke kan fordrage Ratte, og som svede, naar disse Dyr blot ere i Stue med dem; dette Tilfælde har ikke Sted med mig; men for de Herrer Recensentere . . . ja de kan luse mig langt bort, helst den Race, som re= censerer blot for at vise Bittighed.

Det var mig altid en uudstaaelig Lyd, at høre nogen rive Suffer.

Jeg kunde aldrig komme efter, hvori det man kalder Viisdom, Lærbom, egentlig bestaaer. Tingen maae være meget relativ.

Jeg ansaae aldrig den for ganske uhykkelig, der havde noget at interessere sig for, var det end at fange Fluer, eller at skjære Penne.

* * *

Jeg troede aldrig, at de Fruentimmer, som fludbrede stedsse, vare onde af Naturen, men kunde alligevel aldrig got fordrage dem.

* * *

Jeg fandt ofte min Regning, ved at vise mig stolt imod de Stolte.

* * *

Mine Medaldrende ansaae Bessels strømpeløse Kjærlighed for et stort Bittigheds-Værk. Jeg ansaae det for et af vore største Mesterstykker i det Komiske. Alexander, (Jeg troede det var ham) førte i lang Tid Homer i Lommen paa alle sine Tog; Jeg paa min Spadseretour til Frederichsberg førte gierne Kjærlighed uden Strømper med mig, og maaskee befandt mig ligesaa godt ved min Yndling, som han ved sin.

* * *

Stundom kunde en saare ringe Omstændighed bringe mig i ond Lune; f. Ex. naar Speilet hang skjævt, eller min Tobakspibe var forstoppet.

* * *

Ved at nyde Fortidens Mesterværker, bliver man let saa kræsen, at man sjelden finder nogen Nutids Soufe, der pirrer Ganen.

* * *

Fra den Tid jeg begyndte at subtrahere det, som burde subtraheres, tog jeg mig mange Ting let, som før havde gjort mig Hovedet kruset.

* * *

Fede Medister og matte Esterlignelser forvoldte mig ofte Opstigelse.

* * *

Jeg ansaae det for stor Synd, at afbryde gamle Folk, naar de, (som almindeligviis er deres Bane) fortalte gamle Anekdoter.

* * *

Jeg fandt ofte, at man, for at være ret glad, ikke maae analysere for meget, hverken i Vennskab eller Kjerlighed. —

"Derjom du vedbliver at gjøre for mange Op=tegnelser," sagde min Reisecompagnon, "da naae vi ikke Strib til den bestemte Tid."

Neppe nævne han Strib, førend jeg levende tænkte mig Stedets Gienhoe Fredericia; jeg saae allerede de gode Benner, der stode ved Strandpor=

ten for at tage imod mig, og i en Ruf sad jeg igjen paa Bognen.

Jo mere man nærmer sig det foresatte Maal, med desto større Utaalmodighed higer man efter at naae det; hvor kjedsommelig, hvor langsom var mig ikke den sidste Miil paa de syhnske Grændser! helst da Hestene vare udmattede, og Fod for Fod maatte arbejde sig igjennem den evindelige Sandgrund.

Jeg har ofte lagt Mærke til, at naar der paa den ene Side er mødt mig en eller anden Ubehagelighed paa min Vandring, da har der ogsaa ofte paa den anden Side frembudet sig en og anden Behagelighed, hvilken, om den end ikke har kunnet bringe Vægttungen aldeles i Midten, saa har den dog ofte saa temmelig holdt Ballancen vedlige.

Jeg fik nu et deiligt Perspektiv for mig; Jeg saae Middelfart, Havet, Sjælland paa hiin Side, og det yndige Hingaul paa denne Side; det laae strøet for mine Fødder.

Jeg troer, de fleste Mennesker ere vel tilmode, naar de befinde sig paa høie Steder, hvor de have en vidt udstrakt Udsigt. Naar jeg sidder paa mit Loftkammer i Kjøbenhavn, og seer der ud over Ha-

vet, og paa de mange Skibe, og seer, hvorledes Skorstensrøgen fra de neden under mig liggende Huse taber sig i Luften under mig, da føler jeg mig mere kraftfuld; jeg arbejder med mere Lethed end ellers. — — —

Mange af de Reisende gjøre sig tykke af at komme i Selskab med foruemme og høie Personer; og lykkes det, at de kan fiøre nogle Mil med en Prinds eller en Prindsesse, da er det en sand Moroe, at see hvorledes disse Uøliger kroer sig paa Værtshusene og i Smaabyerne.

Jeg selv følede noget til denne Stolthed, da min Bogn nu ufornodentligen blev bæret med en Person, der var langt mere end en Prindsesse. Det var en reen Gudinde, som jeg gav Tillabelse at sætte sig hos Rudsten.

En vandrende Italiener. Maae jeg følge med til Strib?

Jeg. Med Fornøielse, naar De kan faae Plads hos Rudsten.

Han. Det hjælp godt; den lange Vej fra Odense af, og den svære Byrde jeg maae bære paa Ryg-

gen, har ganske udmattet mig. Er Herren ikke Elsker af smukke Kobberstykker?

Feg. Hvad gjelder den Diana i Badet?

Han. Hun og den bagved hængende Juno gjelde 5 Rdlr.; de ere af samme Mester og Format, og skal følges ad.

Feg. Nei, to Gubinder er mig for meget, saa vil jeg ingen af dem have; men den Riffert?

Han. Ti Mark.

Feg. Ja den vil jeg beholde; den kan gjøre mig god Tjeneste paa min Rejse.

Han. Vil De langt bort?

Feg. En fem a sex Mil ned i Sylland, og saa tilbage til Kiøbenhavn.

Han. Paa det sidste Sted har jeg aldrig været, det skal være en saadan Overflødighed paa vore Vare, at vi ei kan vente os stor Affætning. Jeg lader mig nøie med at vandre omkring paa Markederne og paa Herregaardene.

Feg. Er det længe siden, De kom fra Italien.

Han. Halvandet Aar.

Feg. De kunde gjøre mig en Tjeneste.

Han. Med Fornøielse; hvori bestaaer den?

Feg. Jeg maae da først fortælle Dem, at jeg er

en rejsfende Forfatter, og holder en Dagbog; De kan da sagtens forestille Dem, at det er mig høi-
ligen om at gjøre, at faae den saa fuldstændig som
muligt. Jeg skriver alt hvad der hændes mig,
løst og fast; Deres Møde vil ogsaa blive anført;
og nu seer De selv, det vilde være en herlig Sag
for mig, hvis De vilde fortælle mig noget om Ita-
lien; Anekdoter, Indvaanernes Sæder, ligemeget
hvad det er; det skader endog ikke, om De selv op-
digter noget; saadanne udenlandske Efterretninger
vil give Værket en mere lærb Mine, (denne Om-
stændighed kunde maaskee allene virke, sagde jeg til
min Rejssekompagnon, at det blev anmeldt blandt
vigtige danske Skrifter) og mine Landsmænd vil
glæde sig til, at finde det, de aldrig have brømt
om. —

Er din Nathue da reent blind! brumlede en Bei-
arbejder til min Postillon; seer du ikke, du her skal
holde fra dig! Nu maatte vi rigtig nok holde af,
men det havde nær atter kostet mig en forslagen
Arm; thi Vognen hældede slem, da vi kørte over
Grøften. — En liden Gruppe Arbeidere stod og
helbede dem paa deres Spade og smaae ad os, og
nogle sang ibet vi kom dem forbi:

"En venlig Pige, et godt Glas Viin
 "Der er min Hjertens Glæde."

Italieneren. Dette er venteligen en National= sang; saaledes har jeg i Eggen ved Rom seet Bøn= berne gaae ved Pløven, og hørt dem synge hele Episoder af Tasso.

Jeg. Tak for denne Efterretning; den er meget passende for min Dagbog; den kan tiene mig ved en Sammenligning imellem de syhnske og italienske Bønder.

Dog dette var ogsaa den eneste Efterretning, jeg kunde aspine ham; vel fortalte han, i Anledning af en Flue der stak ham paa Næsen, at Livorno havde en stor Overflødighed paa Lopper og mere saadant, men ved hvilket at berette mine Læsere, jeg vilde blive ligesaa triviell, som hiin reisende Herre, der fortalte os, at Veien fra Kiøbenhavn til Corsøer var ham kjedsommelig, og at da han passerede den silbig om Esteraaret, var der ingen paa Marken. —

Nu saae vi da Strib, som man ei seer fra Lands Siden, førend man er tæt derved. Jeg saae Fredericia, Trinitatis Kirke, tydsk Kirke og Beirmøllen, Probianthaarden, og Krudt=Taarnet.

Neppe vare vi komne af Bognen og havde klareret vor Postillon=Regning, førend vi bad Transport=Forvalteren, at vi strax maatte faae en Færge; han svarede, maastee kunde der gaae en halv Time bort, inden han kunde skaffe en, men at en Baad strax var til vor Tjeneste, men da vi nu først havde foresat os at gaae med Færgen, saa blev vi herved; og for imidlertid ikke at være ledige, bestilte vi Chokolade, og gik, medens man tillavede den, ned ad Strandkanten. Der er intet Sted paa Kloben, hvor man ikke, naar man nøie undersøger det, dog i det mindste skulde finde en mærkelig Ting. Saaledes fandt vi her i Gaarden en Brønd, der var saa dyb, at vi ei kunde see Vandet, og at Italieneren raabte: *Cospetto di Bacco!*

Af den store Mængde Fiske=Redstaber, der stod opstillede langs Strandbredden og paa de høje Bakker, uddrog jeg den Slutning, at der maae være et betydeligt Fiskerie. En gammel Kjerling, som gik mig forbi, bekræftede min Mening, og fortalte mig, at ingen Net i Verden kunde sættes i Fugning med de Aal, som falder der, helst naar man røger dem. — Jeg noterede de røgede Aal. —

Da vi kom tilbage til Huset, stod Bærten og

spurgte en af Gjæsterne, om han vilde drikke sit Brændeviin af en Lønbe eller af et Glas. Den Fremmede valgte det første, som var en liden Flaske i Form af en Lønbe.

Chokoladen stod paa Bordet; min Kompagnon og jeg satte os ved Siden af hinanden; han paa= tog sig at stænke, og jeg, for ogsaa at gjøre noget, begyndte:

"Der, hvor Bjerget Taurus opløfter sit Hoved langt over Stormen, og for den fjernede Ban= dringsmands Syn ikke fremstiller andet end hæl= denbe Klipper, med styrtende Vandfald, og hele den rædsomme Naturs Forandringer; i Stjødet af dette frygtelige Bjerg, affondret fra alt Selskab, affkyende Menneskenes Handlemaade, levede Usem, den Misantrop."

Min Kompagnon. Denne Begyndelse behager mig ikke; Fortællingen er ventelig kjedsommelig.

Jeg. Jeg frygter selv den vil blive for lang, og at vi ei faae Ende paa den til Færgen bliver i Stand. — Jeg vil læse en Anekdote.

"Da Alexander den 4de kom hen til en liden

"Oye, nær ved Rom, hvilken Oye Fienden just nye-
 "ligen havde plyndret, da blev han vaer, at Ind-
 "vaanerne vare spjessatte, med fra Galgen, som
 "stod paa Torvet, at nedrive en Figur, der skulde
 "forestille ham Selv. Nogle andre vare isærd med
 "at nedtage en Naboe=Statue af den Orsiniske
 "Fiende, med hvilken han var i Krig, for at sætte
 "Alexanders Billede i Stedet. — Det er troeligt,
 "at en Mand, som havde haft mindre Kundskab til
 "Verden, skulde have ærgret sig over disse uforlam-
 "mede Emigreres fordsømte Hyllerie; men Alexan-
 "der Iod, som var han vel fornøiet med deres Iver,
 "og vendende sig om til sin Søn Borgia, sagde
 "han smilende: "Vides mi fili, quam leve discri-
 "men patibulum inter et statuum." Du seer
 "min Søn, hvilken fort Frastand der er
 "imellem Galgen og Crestøtten. Dersom de
 "Fornemme kunne tage imod Lærdom, da kunde
 "bette lære dem, paa hvilken svag Grund deres Væ-
 "er bygget. NB. den, som er bygget paa Hobens
 "Applaus."

Min Kompagnon. Den var god; maae jeg
 opvarter med en Kop Chokolade endnu, medens Du
 opvarter med flere Anekdoter?

"En Chineseer, som i mange Aar havde studeret
 "Confucius; som kjendte Charaktererne paa fjorten
 "Tusinde Ord, og som forstod at læse en stor Deel
 "af enhver Bog, han foresandt, fik engang det Ind=
 "fald, at reise til Europa for at lære at kjende et
 "Folkeslag, som han ansaae for ikke at give sine
 "Landsmænd meget efter i den Kunst at raffinere
 "paa enhver Fornøielse. Han kom til Amsterdam,
 "og hans Passion for Studeringer førte ham, na=
 "turligviis, til en Boglade. Da han kunde tale
 "lidt Hollandsk, spurgte han meget høfligen Bog=
 "handleren, om han havde den ubødelige Xifoson's
 "Bærker? Denne forsikrede ham, han havde aldrig
 "før hørt den Bog nævne. "Hvad! har De aldrig
 "hørt tale om denne guddommelige Poet?" svarede
 "Chineseeren, høiligen forundret, "det store Lys;
 "den Kongernes Yndling, den Fuldkommenhedens
 "Rose! Nu saa skal jeg ogsaa næsten troe, De
 "kjendte intet til den ubødelige Fipfihih, næst
 "Sødfkendebarn til Maanen? "Neil aldeles intet,
 "svarede den anden. Ach, raabte vor Rejsende,
 "hvorsfor har da en af disse fastet sig til døde, og
 "den anden frembudet sig selv som et Offer for
 "vore Fjender, Tartarerne, og det for at vinde

"et Rygte, som aldrig er kommet over Chinas Grændser!"

Du seer kjere N. af de vedsatte Streger, at ovenstaaende Anekdoter ei ere af min egen Fabrik; jeg har lært af mangen god ærlig tydsk Forfatter, at denne Maade, saaledes at incorporere en Slump af andres Arbejder i sine egne, er en saare skjønne Ting; især finde Recensenterne, som labe sig betale i Arlevis, sig meget vel herved, s. Ex. naar de enten ere i ond Lune og vil lase en Forfatter, eller god Lune og vil uddasune hans Lov, at de da, til Beviis for deres Domme, afftrive adskillige Sider.

Transportforvalteren. Nu er Deres Tøj bragt ombord, og Færgen venter paa Dem.

Saa bliver det bedst, sagde jeg til min Kompagnon, at jeg siller min Bog i Kommen.

11te Kapitel,

som Autor vil begynde med Topographie,
men slutte, Gud veed hvormed.

Fas — omnia ferre sub auras.

Fæstningen Fredericia er en forunderlig Stad; den er af en stor Udstrækning, formodentligen fordi Friderik den 3die havde ved dens Anlæg i Sinde at gjøre den til Residensstad; den har lange brede Gader, i hvis Midte Kenderstenene ere anbragte; den er broelagt med store, i Forhold med Kjøbenhavn, ikke hugne Steen; hvilket, om det end fører den Uleilighed med sig, at man ei gaaer sin Vej saa ganske ligefrem, og ikke saa ganske magelig, saa bringer det paa den anden Side den Behagelighed med sig, at man een Time, efter det har regnet stærkt, kan gaae tørt; thi da Stenene ikke slutte tæt til hinanden, saa kan Vandet desto hastigere indsues af den mellemværende Jord.

Heelt snurrigt er det, midt imellem Husene at finde Agerland og frugtbare Enge.

Da jeg ikke er en hverdags Reisende, saa agter jeg ikke at holde mine Læsere op med at bøje vidt-

Iøftige Beskrivelser over Byens offentlige Bygninger, ringe Folkemængde, Handel, og saadanne Ting; dog skal den latinste Skole ikke forbigaaes saagaaft med Taushed. Hvad dens udbortes Forfatning angaaer, da staaer den paa saare svage Fødder, og den nye Overkalkning skjuler næsten raadne Bjeller. Den har trende Kolleger, som alle tre have Bærelser paa Skolen, hver har tvende ude smaa steengulvede Huller, hvor de endog maae læse for Disciplene om Vinteren.

Det egentlige Wiisdomstempel er ikke meget bedre, her er den ene Lektie adskilt fra den anden ved nogle Træbuer, der ere prydede med nogle tossede upassende Tankesprog. Rektorens Talestoel er ret kuriøs; Udsiden er bemalt med en forfærdelig Hoben latinste Pr, hvoraf der rigtig nok kan komme en Mening ud for de deri Indviiede; en Mening, omtrent ligesaa god som den følgende

w. w. w. w. w. w. w. w. w. w. *)

Til Skolen er henlagt en liden Have; i samme findes et Lysthuus, paa hvis Baggrund sees malt en Kavaleer, som præsenterer en Blomst til en

*) Wie wollen waschen, wenn wir wüsten, wo warmes Wasser wäre.

Dame, med Underkrift, det forstaaer sig, paa Latin:

Ut valtus, ita flores.

Skolen har egentligen ikke noget Bibliothek, men dog findes der tvende smaa Skabe besatte med Bøger; jeg fandt blandt disse Eschenburgs Udgave af Shakespeares; men Skabe, at den syntes mig at være temmelig unyttet. Hvad derimod Forsatning angaaer, da er den ganske det modsatte af dens udvortes. Her findes intet forsalbet. Den er forsynet med hyperlige Lærere, og har været det, saalænge jeg har kjendt noget til Fridericia; kun Skabe, at deres Indkomster ere alt for ringe, og, saavidt jeg veed, tilbeels uviffe.

Byens Bolde tjene Indvaanerne til en behagelig Spadseretur om Sommeren, og frembyde de stjønneste Udsigter formedelst deres høie Beliggenhed og Havets Nærhed.

Det var en deilig Sommeraften, Gud veed i hvilket Aar, men saa meget erindrer jeg dog, det var samme Aar, da Hennings udgav sin fortreffelige *Olavides*; jeg foresatte mig, at gaae Bolden rundt, men da en pauseløs Time vilde være

mig for stiv, tog jeg min Slavides i Lommen, for at afværle Gangen med Læsning. Jeg laae rolig i Græsset og tænkte ikke paa Regn, førend jeg fandt mig temmelig igjemmenblødt; det var en pludselig Tordenstøve, der havde Mine til, ikke saa hastigen at gaae over; jeg var langt fra mit Logis, men ikke saa langt fra et lidet Huus, som laae neben under mig. Jeg gif hen til det og ind i Stuen. Her sad en Mand med en ulden Hue paa Hovedet; han bad mig sidde hos; vi fortalte først hinanden, at det regnede, og at man kan blive vaad i Regn, hvorpaa min Kjøle afgav et ligesaa tydeligt Beviis, som hiint philosophiske Værk beviser, at Tagsteen kan falde ned i Blæst.

Jeg. Det var got, at jeg kom i Skjul; dette er ventelig deres Huus?

Manden. Ja for saavidt.

Jeg. Og Deres Navn?

Manden. Det er en gruelig Regn, jeg er bange Kornet tager Skade af den.

Jeg. Nu sagtnes det, saa jeg troer, jeg tør besgide mig paa Veien; maa jeg spørge om Deres Navn, jeg vilde dog gjerne vide, hvem jeg har at takke for Herberge.

Han. Jeg er en ærlig Mand.

Jeg. Herom tvivler jeg ikke, men da her i Byen ventelig er flere ærlige Mænd, saa er jeg endnu lige floo.

Han. Mit Navn er — —

Jeg. De har vel meget at bestille med Tobaksplantagen derhenne?

Han. Jeg ernærer mig paa en rebelig Maade.

Jeg saae, at den ærlige Mand var ikke at løbe med, og da Veiret hostede, saa fortsatte jeg min Ronde. Da jeg var kommet hjem og sad ved Aftensmaaltidet, fortalte jeg mit Regn=Eventyr. Man sloggerloe. E. sagde, han vilde herefter ikke drikke af Glas med mig. — Det var nemlig Byens Natmand, (i de Dage kaldtes han Kaller) som havde været min interim's Bært.

Man kan af Sommerfeldts Geographie see, at Fridericia maa have adskillige Kirker, men ikke at Katolikernes er den smukkeste af dem alle, og eier en prægtig Glaslysekrone.

Det slyensle Infanterie=Regiment er her indbæret; det er en Fornøielse at see den store Proprietet, som herskede hos Mandslæbet. Chefen virker meget til Gavn, saavel for Byen, som for Regi=

mentet, hvis fattige Soldaterbørn han paa egen Regning laader opdrage.

De Reformerte plante her meget Tobak, og at det maae have god Fremgang, slutter jeg af de mange Tørrehuse, som jeg saa. Søberne skafte, gaae i Synagogen, og slagte Stude.

"Tusinde Gange velkommen", sagde **, som stod paa sin Trappe, for at tage imod mig.

12te Kapitel.

Det Sidste.

"Sie können Recht haben, versetzte der Fremde, das kommt daher, weil die Kunstrichter immer nach Leisten und Winkelmaaß urtheilen; und gleichwohl möchte ich lieber einen kalten Winterabend in einen Winkel einer armseligen aber warmen Strohütte zubringen als in den noch so prächtigen Colonaden des regelmäsigsten Ballastes.*)

*) Da der gives Danks, der ere saa stærke i det høitidske Sprog, at de skrive det som deres Modersmaal, og det

Saa jeg bliver her gjerne Matten over, sagde jeg ved Middagsbordet, og reiser i Morgen ganske tidlig; men min Ven K., som var kommen med sin Vogn, for at afhente mig, svor paa, der blev intet af; og at hans Kone og en Dyrerøg ventede os endnu samme Aften.

Det er ikke Spøg, at flusse Fruentimmerne i deres Forventninger, de kan derved blive bragt i ond Lune, og saa, Gud hjælpe os! — Det var en delig hofsteenskt Vogn, som holdt for C—s Dør, da Klokken slog 5. K—s Forsigtighed tillod ham ikke at lade Karlen kjøre de raske Heste, førend deres første Hidsigthed var uddampet. Han tog selv Tømmen i Haanden. Jeg satte mig ved Siden af ham, min Kompagnon bagved, og nu bød vi Farvel.

Det er mig en kjær Bane baade at gaae og kjøre og ride min Vei ligesfrem i Verden, men det kunde nu her ikke lade sig gjøre; vi maatte passere, Gud veed hvor mange Polygon-Vinkler, inden vi naaede Staufstrup.

altjaa ingen, som den gamle Metaphysik kaldte det, absolut Umuelighed var, at jeg kunde være en blandt disse, saa melde, at jeg ikke selv er Forfatter til dette Motto.

R. Er dette ikke et smukt Sted?

Jeg. Ja tilvisse (atter fremstod et forsigst Ønske i min Sjæl) gib det var mit! Lever Niels Bang endnu?

R. Nei han er død; det var en brav Mand.

Jeg. Og hans gamle Ol var meer end fortræffeligt. Jeg siger med Geert Westphaler, jeg glemmer aldrig den Tour.

R. Lad mig faae flaaet Ild til min Pibe og fortæl mig saa Historien.

J, mine høifkærede respectable Læsere, her opvarter jeg atter med noget, som J vil kalde dumme Bagateller; men alt er relativ, og dette FordumsOl var et mægtigt Bidrag til at indgyde mig omtrent ligesaa megen Selvfølelse, som Alexander maae have haft, da han fik Bugt med Darius.

R. Nu har jeg Ild, hvor det dog smager got at røge i frie Lust.

Jeg. Ja beri har De Ret, svarede jeg, tænkte paa Lebensläufe nach aufsteigender Linie, og begyndte saaledes:

Historien er korteligen denne:

Det var en deilig Sommer Eftermiddag, jeg var i Fridericia; noale af mine Legebrødre foreslog, at gaae til Staustrup; vi kom der, bleve (hvad dog Patroner have Indflydelse) formedelst vor Forbindelse med nogle af de bedste Huse i Byen saa velkomne, at Niels Bang ikke allene tog os ind i Stadsfestuen, men trakerebe os endog med meget gammelt Øl, som var saa got, at — —

Min Reis. Comp. At du blev øllet —

Jeg. At jeg udpumpede en tre Glas og blev begejstret og lovede paa en Pokal at lade sætte:

Gaae tre, gaae fire Miil og troe, din Gang
 Vil mer end tifold dig belønnet blive!
 Hvis kun Niels Bang
 Sit Rectar=Øl mig byder, dig at give.

R. Nei see det var ret artig!

Jeg. Skal vi løbe omkaps hjem, spurgte P—?
 Jeg har ladet mig forrælle, at Tyrkerne, naar de have faaet deres Opiat, kan udføre store Ting; jeg havde faaet mit Øl, følte mig ganske Kraft og Styrke, og indgil Forslaget.

Min Rejse=Comp. Nu merker jeg Selvfølelsen nærmer sig.

Jeg. Sal jeg blev Seierherre.

Min Rejse=Comp. Denne Historie kan du gjerne indføre i dit Verk.

Jeg. Ja det agter jeg ogsaa; naar man har Mangel paa Nydelse i Præsens, saa er det got, om man kan tage sin Tilflugt til Præterit. Imperfectum, ja stundom maae man være glad til at kunne tye til Præterium Plusqvamperfectum.

R. Hvad betyder Plusqvamperfectum?

Jeg. Baden kalder det: den mere end fuldbragte Tid, som giver tilkjende, at en Gjerding har allerede været fuldbyrret, da en anden fulgte derpaa.

R. De har Ret; saaledes tænker jeg, naar dit og dat staaer mig for Hovedet paa den Fornøjelse, jeg har nydt ved Jagten; hvorledes jeg sjelden fejlede nogen Fugl i Flugten, hvorledes jeg glemte Huns og Hjem for at sætte efter en Hjort; og ved saaledes at lade Tanterne løbe omkring, glemmer jeg Dit og Dat.

Min Rejse=Comp. Hvorfor talede du ikke om Nydelsen in Futuro?

Seg. Forbi jeg gjør ikke meget af den, mig har den som oftest skuffet; naar jeg igjennem Perspektivet saae Objekterne indklædte i lys Farve, da bleve de gjerne mørke for mig, naar jeg kom dem nær. --

Nu blev Vejen overmaade interessant; levende Gjerder og Stov og Krat afveglede med hinanden. Vi passerede igjennem en Bondeby, men ikke saadan en Bondeby, som de Sjællandske. Her fandt jeg endog Udhusene at være byggede af godt Eggetømmer, og Murene at være opførte af brændte Muursteen. Denne Deel af Jylland er overhovedet meget smuk, og kan aldeles sættes ved Siden af de skønneste Fyenske Egne; jeg saae en Kirke, som var bygget af hugne Kampesteen, hvilken Idé synes mig meget fornuftig, thi slig en Bygning trobder Lidens Land.

Er. Er. sagde R., her plejer jeg gjerne at lade Hestene puste. Vognen holdt stille; ved vor venstre Side laae et nydeligt Huus; den udvortes Peenshed propheterede om den indvortes.

Seg. Hvad er det for et Huus, som har engelskt Glas i Vinduerne?

R. Ja de Store kan virke meget got, naar

de vil, og Gud ske Lov, at vor Kronprinds vil. —

Jeg. Endnu seer jeg ingen Forbindelse mellem Kronprindsen og de engelske Ruder.

Min Rejse=Comp. Jeg saae heller ingen i Forsningen imellem det gamle *VI* og din Selv=følelse.

R. Det er en Kroe, og kaldes Prindsens Kroe. — Manden var i maadelige Omstændigheder, da — —

Min Rejse=Comp. Han er altsaa een af dem, der kan tænke med Glæde paa Præteritum Plusqvamperfectum.

R. Da Kronprindsen var paa sin Rejse, kom han her forbi; han var tørstig, og drak et Glas Mellevand; Kroemanden udbad sig den Naade, at hans Kroe maatte faae Titul af Prindsens Kroe. Dette Ønske blev siden efter bøn hørt; og Manden fik efter den Tid en strygende Røring; han har nu got i Ryggen og velsigner Kronprindsen.

Min Rejse=Compagnon gik ind i Kroen for at see sig omkring; jeg tog min Blyant frem for at notere Kroens Historie; og tillige anmærkede jeg med et par Ord den underlige Stampemølle, som

vi forlængst vare passerede; men hvilken Omstændighed jeg har forglemt at melde mine Læsere. Jeg skrev blot: "Klokken var 6, 5 M. da jeg kom forbi "G. Stampemølle; man sagde, den var opbygget "med nogle tusinde Dalers Betøstning af en habil "Mekanikus, som, da Værket var færdigt, opdagede "den Biting, at Hjulene bleve staaende stille af "Mangel paa Vand. For det Øvrige ligger Stedet "smukt og 1 Mil fra Fredericia."

Nu kan vi liste af igjen, sagde R., og lod Hestene trave saa smaat. Jeg begyndte at blive tung om Hjertet. Øjeblikket da jeg skulde stilles fra min Rejse=Compagnon, nærmede sig, uden at jeg kunde vide, naar vi samlebes igjen; jeg tænkte paa fraværende Venner, og en veemobig Længsel gjorde mig taus. Jeg lod de andre snakke, og sad, indsvøbt i min Kappe, i en døsig Tilstand, indtil R. befalede Karlen at stige af Bognen for at holde paa Stangen; vi førte nu ned og blev ved at føre ned af en lang Bakke, hvorigjennem der var staaen en saare snever Vej, som var overfløjet af Træer. — Med et saa jeg, at jeg var i Weile.

Her er jeg bestøbt i Fristelse; og vilde gjerne begynde et nyt Kapitel, men da det dog blev det

sibste, faa vilbe det, synes mig, være noget sturrende at ende med Tallet 13, og endog paa slige Smaa-ting bør Forfatteren tage Hensyn.

Byen Weile ligger i en Dal, omgivet med Bjerge; fra Fjorden løber en Aae langs med Byen. De omkringliggende Herregaarde drive en betydelig Activhandel med Brænde; jeg saae en uudsluttelig Mængde opfat i Favne langs ad Vejen. Byen har adskillige smukke Huse, blandt hvilke Stiftsamtmandens især udmærket sig; ogsaa er der, som man sagde, et temmeligt betydeligt Brændeviins-værk.

Gud veed, om det er sandt, relata refero, Dronning Margaretha skal have anlagt Byen, som paa den Tid har havt betydelig Seilads. Hun skal ogsaa have anlagt mange Humle-Plantager, af hvilke endnu findes Spor. Paa det Udvendige af Kirketaarnet findes i Muuren anbragte en Mængde Huller, som skal have været proppede med Hoveder af Søersøvere, der have useiligt Byen med deres Nærværelse.

Vi stige af i Postgaarden; min Rejse-Compagnon fik sin Kuffert af Bognen, og vi drak The sammen, indtil K., som havde noget at besørge i

Byen, kom tilbage og bad mig sidde op. Lev nu vel, gode S., sagde jeg, Tak, og atter Tak for de glade Timer vi have nydt sammen. —

Da jeg var kommen paa hiin Side af Byen, saae jeg en høj Bakke for mig. Sa der skal vi op sagde R., men saa er vi ogsaa strax hos Moer, thi S—d ligger strax paa højre Haand. —

For mig, som ifkun er vant til Sletter, var det et imponerende Syn, da vi vare komne op, saa højt vi kunde; jeg saae tilbage og saae Weile, og det skønne Stokholm at ligge for mine Fødder; de høje Træer i de dybe Dale forekom mig i Skumringen som Smaakrat. Det var en rædsom fljøn Scene, jeg sagde med Virgil:

Nec vidisse semel satis est; jurat usque morari.

Nu, raabte en qvindelig Stemme bag ved et Gjerde, I hie ogsaa saa længe, at man bør bruge Eder til at sende Bud efter Døden.

Det var R—s Kone, som modtog os i Gaarden, og gav mig et lille Rap paa Skuldbrene, som betydte langt mere end mangen qvasi fornem Dames Et Tusinde Gange Velkommen.

Fløjte og China tubede af Glæde ved at see

deres Herre igjen, og da han havde faaet dem roelige, og Hestene vare besørgebe, var ogsaa Aftensmaaltidet anrettet. — —

Naar man har naaet Maalet for sin Rejse, da spiser og drikker og sover og tænker man med mere Roelighed; man gjør ordentlig sine Indretninger for de Dage, man agter at blive paa Stebet.

Da jeg var kommen ind i det saa kaldte Gjæstehammer og havde sagt god Nat, tog jeg første Gang til min lille Bogkaffe. Man bør altid være ad utrumque paratus og kan ikke vide, hvad der kan møde en i Verden og paa en Rejse; jeg fører derfor altid sig en Ting med mig.

Den indeholdt suffisant Proviand *sc. quoad qualitatem.*

Eberhards Apologie d. Sokrates.

2de Vol. af Shakespear.

Wilbs Geometri.

En tyff Bog, som jeg den Gang var ifærd med at oversætte,

og 2 Bøger Concept Papiir.

Min Sjæl var lidt uroelig; jeg forestilte mig, hvor mange Miil jeg nu var borte fra min H.; jeg tænkte mig Mueligheden, (da hun er svag af

Naturen) at hun i dette Øjeblik kunde være syg, ønske mig hos sig, og den brede Seng blev mig for snever. — Klokken 5 stod jeg op. —

Dagbog ved mit Ophold paa S—d.

1 Dag.

Hele Huset sov: jeg gik ud i Gaarden; Fløjte kændte mig fra fra om Aftenen, og fulgte med mig i Marken — gik hjem Kl. 7 til Thebordet. Her fortalte jeg de Eventyr, der vare mødt mig paa Rejsen, og de faa Nyheder jeg vidste fra Kjøbenhavn — havde endeel vigtige Ting om Formiddagen at aftale med R. — gik om Eftermiddagen med ham i Skoven; Fløjte, som fulgte med, fik Spor paa Hare og Ræv, og tubede og gebærbede sig forfærdelig. —

2 Dag.

Hadde sovet bedre om Natten; saaledes er den Tanke, det kan ikke være anderledes, et vigtigt Bidrag til Berøieligelse; — sad og skrev endeel af Formiddagen med R. — Medens de andre sov Middagssovn, faldt jeg i Søvn ved at oversætte.

— Gik om Astenen hen til den i engelsk Smag anlagte Høj i Haven.

3 og 4 Dag.

Besøgte jeg et par Herregaarde; da jeg kom hjem om Astenen, optegnede jeg følgende:

—d ligger meget højt; fra Højen i Haven har man en vidt udstrakt Horizont for sig. Man seer her iblandt andet det skønne Grundet. Stedets Ejer, Kammerherre L. er en vindstibelig Mand, som med Arbejdsomhed forener en god Smag; saaledes har han forvandlet en vidtløftig Skovstrækning til en sand engelsk Have; naar man vandrer igjennem de udbugue Slangegange, overrumpler man snart af et Bandfald, en Mølle, og snart af Lyshuse, som man skulde troe, Naturen selv havde anbragt for at skulle findes netop paa det Sted, hvor man finder dem: nu troer man at vandre i Astenstumringen, og uformodentlig frembyder sig en elyæist klar Udsigt. Her finder man ogsaa en Bakke, som i Anledning af dens usædvanlige Højde har faaet Navn af Højknøsen; en gennemskaaen, med Grus belagt Gang fører til Spidsen, som man ikke bestiger uden at see sin Umage

belønnet. — Jeg fandt her paa Gaarden, hvor der findes en ordentlig Ridebane, en stor Mængde smukke og vel dresserede Heste.

Gaardens almindelige Have, som er temmelig stor, holdes i god Stand; man finder her nogle fortræffelige Kirsebær, og et Lusthuus indbyder, ved følgende Paaskrift, til at nyde dem.

Du gjerne, kjere Ven, i Haven her maae
 nyde
 Hvad hvert et Blomsterbed, hver frugt-
 bar Green kan yde.

Ikke langt herfra ligger Haraldstjær, hvor Kong Harald stundom har resideret; Hoved- og Deconomi-bygningen er af stærk Grundmuur, men den første kun liben, saa at, hvis den ikke i hine Dage har været større, den gode Harald, i det mindste i Henseende til Bopæl, maae have været meget nøjelig. Til dette Steds Herligheder kan man ogsaa regne den i Nærheden værende Sundhedskilde, som besøges flittig, især St. Hans Aften.

5 Dag.

Det smaareguede fra Morgen til Aften; jeg blev for det mæeste hjemme. Sen imod Middag ankom et

Læs Fremmede, som havde Lyst til at prøve, om R—s Raskuner og Biin smagte saa godt, som deres egne. Ved Bordet forelagde man mig en Mængde Spørgsmaal; f. Ex. hvo der i Kjøbenhavn var den bedste Præst? den største Doctor? den ypperligste Skuespiller? — Hvis nogen nu spurgte mig, hvo der er den skønneste Recensent i det Skjønne, da vilde jeg svare: ** er heri en mageløs Recensent. Et Brev, som jeg modtog om Eftermiddagen, bestemte mig til at tænke paa Hjemrejsen.

ANMÆRKNINGER

- S. 1. „Nu vil selv de naadige Fruer kantisere“. — Kants Skrifter var netop i 1790erne ved at vinde Indpas i Danmark. Overvejende læstes de paa Originalsproget, og Kants „Kategoriske Imperativ“ var allerede meget omdiskuteret, da den ivrige Kantianer Malthé Møller oversatte Kant's »Om den evige Fred« 1796. Sml. ogsaa Buggesene uhyre Begejstring, der for en Tid endog førte ham til at lægge Filosofens Fornavn Immanuel til sit eget danske Jens.
- S 2. »de la Porta«. Maa antagelig sigte til den italienske Polyhistor Geor. Bat. della Porta fra 17. Aarh., der i bindstærke Værker skildrede den naturlige Magi, Menneskeracernes Fysiognomier m. m.
- S. 4. Anders Langballe og Søren Jespersen hed de kgl. Postførere, der førte Smakken over Store Belt mellem Corsør og Nyborg.
- S. 4. »En Vogn paa Rullen«. Herved forstod man Extrapost, som bestiltes paa Vognmændenes Laugs-Contoir Østergade Nr. 13. For en saadan Vogn betaltes pr. Mil 3 Mark om Sommeren, 3 Mk. 8 Sk. om Vinteren gennem Sjælland, naar den var forspændt med 2 Heste. Farten var fra Paaske til Mikkelsdag 1 Mil i Timen, om Vin-

teren dog kun $1\frac{1}{4}$ Miil, heri Bedestederne medregnet, hvor Kuskene havde Lov til at holde en halv Time, hvis Vejlængden var over 3 Miil. Vognen skulde være saa rummelig, at den kunde medføre 2 Personer med en Kuffert, eller 3 Personer, der hver dog kun maatte medtage en Vadsæk.

- S. 5. Den tyske Geografi Ant. Friedr. Büsching, Forf. af en Mængde Rejsebeskrivelser. Særlig kendt var hans „Magazin für die neue Geschichte og Geographie“ i 23 Bd. (1767—93).
- S. 6. „Prindsen“, det ældste Gæstgiversted i Roskilde, hvor de kgl. Poster tog ind.
- S. 7. „Oldermandspenge“, her i Betydn. Drikkepenge, opr. de Penge, som Lauget svarede til Oldermænden.
- S. 8. Den berømte Fysicognomiker Joh. Casp. Lavater havde i 1793 besøgt Kjøbenhavn. (Sml. Lavaters Rejse til Danmark, udg. af Bobé 1896).
- S. 10. Den franske Filosof Claude Adr. Helvétius (1715—71) paaviste i sine Skrifter „De l'ésprit“ & „De l'homme“, at Interessen var den ledende ved alle Menneskets Handlinger, og hævdede en udpræget sensualistisk Filosofi i Modsætning til Kants Moraethik.
- S. 11. Roskildekro, omtr. $2\frac{1}{2}$ Mil fra Kbhvn. paa Landevejen før Taastrup.
- S. 14. „Schakespear“. Som engelske Paavirkninger allerede havde vist sig i den danske dramatiske Litteratur („Seofficererne“ — „Gulddaasen“), var ogsaa Kendskabet til og Læsningen af Engelsk i stærk Vækst i dannede Krese mod Slutningen af 18. Aarh. — rigtignok for atter at forsvinde efter Overfaldet 1807. Endnu var dog kun

- enkelte af Shakespeares Dramaer oversatte til Dansk: „Hamlet“ 1777 af Johs. Boye, og to Bind Skuespil 1790—92 af Nic. Rosenfeldt. Imellem disse var netop „Kong Lear“ og „Othello“, som H. særlig dvæler ved.
- S. 15. Den frugtbare Publicist Dr. Odin Wolf havde kort forinden i samme Aargang af „Iris og Hebe“, hvor Hedegaards Rejsebeskrivelse først fremkom, skrevet „Et Par Ord om Roeskilde og Issefjordens Egne“ (1796. I. p. 273—87).
- S. 16. „min Svoger“. En folkelig-ironisk Anvendelse af Glos- sen i Betydn. „Kammerat“ o. l., der ikke er helt ual- mindelig, men dog ikke noteret i Vidensk. S. Ordbog.
- S. 19. Diskussionen om et norsk Universitet, der først reali- seredes i 1811. var stadig levende.
- S. 20. „Klubben“ i Vimmelskafte: „Det forenede Selskab“, oprettet 1775, Vimmelskafte 20, som udmærkede sig ved et betydeligt Bibliothek, flyttede senere til egen Gaard i Admiralgade.
- S. 20. Viktor Christian Hjort (1760—1818), senere Biskop, var just bleven udnævnt til 1. Kapellan ved Holmens Kirke og i Kurs som Modepræst i rationalistisk Aand.
- S. 20. „Ordrups Kroen“. Her husker H. Fejl af Navnet. No- gen Ordrup Kro paa Landevejen mellem Roskilde og Ringsted findes ikke. Rimeligvis er det den midtvejs liggende Ørsted Kro, hans Postillon er taget ind i. Har det været Ordrup-Kroen, er han da bleven kørt en god Omvej, thi Ordrup ligger 10 Kil. N. for Ringsted paa Holbæk-Vejen.
- S. 28. „Min Ven Haste“. P. H. Haste (1765—1831) var blandt Datidens Skønaander særdeles yndet, især som Sel-

skabssanger, hvor han kappedes med Rahbek og Tode i Popularitet og Frugtbarhed. I Boghandler S. Poulsens Tidsskrift „Iris og Hebe“ og i de Poulsenske Nytaarsgaver var Hastes Navn et af de mest fremtrædende. Hedegaards personlige og spøgefulde Ytring om Haste tyder paa en stor Fortrolighed mellem dem. Snart efter lønnedes Haste af Staten med et Toldinspecteur-Embede i Middelfart, og Resten af hans Liv hengled i forskellige af Fyens Købstæder.

- S. 34. „Allerede et (Ark) var nok til at skaffe mig en Plads i Worms Lexicon over lærde danske Mænd“. Jens Worms kendte Litteratur-Lexicon i tre Bind (1771—84) medtog blandt de Mænd, „som ved trykte Skrifter have gjort sig bekendte, saavel som Ustuderede, som Noget haver skrevet, de største Ubetydeligheder, og citerede rene Bagateller, saa at Hedegaards Satire var rammende nok.
- S. 35. „Krebsehuset“, en Gaard ved Tuel Sø i Slaglille Sogn kort fra Sorø nævnes i Datidens Rejseberetninger som en meget søgt og skattet Kro. I 1807 sagde Baggesen og Sofie Ørsted hinanden her et Farvel for Livet; hans Rejsekalender veed at fortælle om en glødende Lidenskab, der senere i Livet gik over til en isnende Kulde. — Jernbanen til Korsør overflødiggjorde Krebsehuset som saa mange andre af de gamle Postvejes Herberger, og 1877 blev det nedlagt som Kro.
- S. 48. Agronomen og Naturhistorikeren Esaias Fleisher (1732—1804) trak sig i 1785 tilbage fra Amtmandsskabet over Antvorskov- og Korsør-Amter til Slagelse, hvor han døde som Conferentsraad.

- S. 48. Hellig Anders, Præst ved St. Pederskirken i 13. Aarh., Slagelses Skytshelgen. Højen ved Landevejen mellem Slagelse og Korsør, opkaldt efter ham, hvor altsaa nu det gamle Kors var nedtaget. I 1740 og 1772 havde Slagelse været hjem søgt af store Ildebrande.
- S. 48. Citatet efter Virgil kan omtrent oversættes saaledes: „Borgere? Lægger Eder Retfærdigheden paa Sinde og foragter ikke Guderne!“
- S. 54. Madam Bager var Corsørs kendte Gæstgiverske, omtalt baade af sit Bysbarn Jens Baggesen og af mange andre, som i hendes Hus maatte ligge og vente paa god Vind for Smakken over Bæltet.
- S. 56. „faaet Pas paaskrevne“. Overfart over Belterne eller Postfart fra Toldboden var kun dem tilladt, der havde forsynet sig med Rejsepas à 8 Mk. i Pas-Contoiret paa Postgaarden.
- S. 57. „Jeg vil ikke, kiere R., at Du som har vigtigere Ting at tage fat paa, f. E. den ypperlige d. T., M.“ — Forkortelserne her maa tydes: Rahbek — Danske Tilskuere — Minerva.
- S. 61. Den jydskes Soldatersang har jeg ikke truffen i nogen af Datidens Visesamlinger. Dens lokale Tone synes at tyde paa, at den er digtet i 1762, da den jydskes Militz stod opstillet ved Grænsen af H. t. den truende Krigsfare med Rusland, men blev permitteret ved Efterretningen om Peter III's Død.
- S. 64. Et Collegium af F. über den menschlichen Willen. F. skal naturligvis læses som Fichte.
- S. 68. Digtet til Fyens, Fødesens Pris, er utvivlsomt en Original af Hedegaard.

- S. 70. Samsøes Tragedie „Dyveke“ blev 1. Gang opført 30. Jan. 1796.
- S. 71. Ole Rye, Gæstgiveren paa Postgaarden i Nyborg.
- S. 74. Hedegaards Reisebeskrivelse var først fremkommen i Boghandler Simon Poulsens Tidsskrift „Iris og Hebe“ 1796–97. Om „Hr. Michelsen“ er den i Kjøbenhavns Vejviser nævnte Inspecteur Michelsen, boende Vognmagerg. 147, som har været en Slags Colporteur for Boghandler Poulsen, er kun en Gisning.
- S. 76. Ardinggello; skal antagelig være den tyske Forfatter Heinses berømte Værk „Ardinghella“ (1787), hvori han fremsætter sine Anskuelse om Kunst.
- S. 79. De to latinske Verslinier kan oversættes omtrent saaledes: „Guderne handlede vel, som gav mig et beskedent Sind, der hellere tier end taler“. — Iøvrigt vil et Kendskab til den i Datiden grænsende Stambogssyge vise, at Hedegaards Satire over Stambogen ikke er overdreven.
- S. 80. Grécourt (1683–1747), fransk Digter fra den galante Tidsalder, var en Mand efter dennes Hjærte. Hans rimede Fortællinger og Epistler havde samme frivole Præg som Voltaires patriotiske Blasfemi „la pucelle“.
- S. 84. Litteraturhistorikeren, Bibliothekssecretair og Professor Rasmus Nyerup var Fyenbo som Hedegaard og omtrent jævnaldrende med ham (f. 1759). Naar det i Digtet til ham siges, at han tumler sig „hiist paa den lange Sal blandt lærde Sager“ sigter dette til hans Virksomhed ved Universitetsbibliotheket, der dengang var anbragt paa Kirkeloftet over Runde (Trinitatis Kirke) med Indgang fra Runde Taarn; eller mulig

- ogsaa til den 120 Al. lange Sal i det gamle kgl. Bibliothek, hvortil Nyerup ligeledes var knyttet.
- S. 85. Søren Joseph, Vognmand, boende paa Kongens Nytorv 117.
- S. 85. „Din Grethe“, Nyerups Hustru, f. Ellen Margrethe Clausen, en Købmandsdatter fra Odense.
- S. 86. „Paa Nonnebjerg og i Hunderup“. Hunderup en Landsby i Odense St. Knuds Landsogn. Erindringen refererer sig da til Ungdomsdagene i Odense, fra hvis Gymnasium Nyerup deponerede 1776, medens Hedegaard havde forladt Studierne paa dette Tidspunkt for at blive Sø-Cadet.
- S. 89. „Min Rullevogn“ ∴ Extrapostbefordring.
- S. 97. Hr. T. Det synes som om Hedegaards Fader, der var Birkedommer og Birkeskriver i Fyens Rytterdistrikt, en Tid har boet i eller ved Ullerslev mellem Nyeborg og Odense. Flødstrup-Ullerslev var samme Sogn, og det fremgaar af Teksten, at Forf. er bleven konfirmeret af Præsten her, Niels Pedersen Tingberg (1717–83), hvis Søn som betegnes ved P. i K... er Peter K. Tingberg i Kjølstrup. Det har vel været Hensynet til de Nulevende, som har nødvendiggjort Forkortelserne.
- S. 102. Hvilken Rolle „Leiden des jungen Werthers“ i Aarene 1775 og de følgende spillede for mange Ynglinges Følelsesliv turde adskillige Steder i Datidens Memoire-Litteratur vise. Hedegaards Omtale af den berømte Bog er et nyt Exempel herpaa. Det latinske Citat betyder: hvad der er forbudt, higer vi efter, hvad der er os nægtet, er vor Attraa. — Boghandler

- I., som skaffede H. Bogen, maa være den kendte Boghandler Iversen i Odense.
- S. 110. Pastor B. Enten Sognepræsten Andreas Borch eller Capellanens Hans Christian Bunkeflod ved St. Hans Kirke i Odense. — Howard John, engelsk Filantrop og Fængselsreformatør (1716—90).
- S. 111. „Vor herværende Cavaleergang“ ∴ Cavaleergangen i Rosenborg Have.
- S. 112. Bogtrykker og Boghandler Chr. Iversen (se ovenfor), en saare virksom og i litterære Krese meget anset Mand havde i 1780 begyndt Udgivelsen af „Fyens Stifts Journal og Efterretninger for begge Belterne“ som i 1784 antog Titlen „Fyens Stifts almindelige Avisen“ eller „Iversens Avisen“ og som fortsattes lige til 1868 som „Fyens Avis“.
- S. 113. P. J. Bitaubé, fransk Homer-Oversætter.
- S. 135. Den sympathetiske Diplomat, Cameralist og Filosof August Hennings havde 1779 udgivet: *Olavides, mit einigen Anmerkungen über Duldung und Vorurtheile begleitet*“, hvis populære Moralfilosofi havde gjort megen Lykke.
- S. 147. Det lat. Citat af Virgil: Ej een Gang strækker Synet til; først i Hvilen det nydes.
- S. 149. S—d, skal vistnok læses »Sophielund“.
- S. 150. Herregaarden Grundet ejedes da af Kammerherre H. Lüttichau til Tjele.

